

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi
Anabilim Dalı

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ BELİRLEDİĞİ ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME ÖLÇEKLERİNİN GÖRSEL SANATLAR
DERSİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ**

Hazırlayan
Eda DEMİRCİ UNCU

Danışman
Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun, 2013

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi
Anabilim Dalı

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ BELİRLEDİĞİ ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME ÖLÇEKLERİNİN GÖRSEL SANATLAR
DERSİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ**

Hazırlayan
Eda DEMİRCİ UNCU

Danışman
Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Samsun, 2013

KABUL VE ONAY

Eda DEMİRCİ UNCU tarafından hazırlanan “ Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme Ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği ” başlıklı bu çalışma, / / 2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda, oybirliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Çalışması olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ /2013

Prof. Dr. Metin EKER

Müdür

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin proje aşamasından sonuçlanmasına kadar olan süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlâk ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

31 /01/2013

Eda DEMİRCİ UNCU

TÜRKÇE ÖZET

Öğrencinin Adı-Soyadı	Eda DEMİRCİ UNCU
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı	Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER
Tezin Adı	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞININ BELİRLEDİĞİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ÖLÇEKLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ

ÖZET

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı kararla belirlediği yeni Görsel Sanatlar müfredatıyla daha önce kullanılmakta olan “İlköğretim Resim-İş (1-8. Sınıflar) programı kaldırılarak 2006-2007 Eğitim Öğretim yılından itibaren İlköğretimde Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) dersi 1. 2. 3. 4. 5. 6 sınıflardan başlamak üzere yeni program uygulamaya konmuştur.

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği yeni Görsel Sanatlar dersi kılavuz kitabında yer alan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin Görsel Sanatlar dersinde kullanımıyla ilgili karşılaştıkları sorunlara ve sorunların çözümüne yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi ve bu sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada var olan bir durumu olduğu gibi ortaya koyma amaçlandığı için betimsel araştırma kapsamında tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmada, Samsun ili merkez, ilçe ve köylerindeki 50 görsel sanatlar öğretmenine ulaşılarak “Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği” konulu anket uygulanmıştır. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen ve ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin Görsel Sanatlar öğretmenleri tarafından uygulanabilir bulunup bulunmadıkları hakkında ki görüşlerini belirlemeyi amaçlayan 39 maddelik anket ile elde edilmiştir.

Araştırmada, verilerin çözümlenmesi aşamasında istatistiksel çözümlenmeler için SPSS (The Statistikal Packet for the Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda bulgular ve yorumlar kısmı oluşturulmuştur.

Araştırma verilerinden elde edilen bulgulara göre ilköğretim okullarında görevli Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin “Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği” nin olmadığı görüşünü bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler

Görsel sanatlar, ölçme ve değerlendirme, sanat eğitimi.

ENGLISH ABSTRACT

Student's Name and Surname	Eda DEMİRCİ UNCU
Department's Name	Fine Arts Education Department
Name of the Supervisor	Assistant Proffesor İ. Halil TÜRKER
Name of the Thesis	THE APPLICABILITY OF ASSESSMENT AND EVALUATION SCALES STATED BY THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION IN VISUAL ARTS LESSONS

ABSTRACT

Elementary Arts and Crafts program (1-8. Classes)used previously with the new Visual Arts curriculum determined by the decision with number 351 dated 09.11.2006 of the Ministry of National Education has been removed, beginning from 2006-2007 academic year a new program for the Elementary Visual Arts lesson(1-8. Classes)has been put into practice for the classes starting from 1. 2. 3. 4. 5. 6. classes.

In this study, the aim is to determine the problems encountered in the use of the scales of measurement and evaluation in the guide book for visual Arts Lesson determined by Ministry of National Educationand solutions offered fort he problems by teachers.

As this study is intended to demonstrate that an existing situation descriptive research model was used to. . In this study, in the province of Samsun, towns and villages, reaching 50 visual arts teacher the questionnaire named "the Applicability of Measurement and Evaluation Scales set by the Ministry of National Education on Visual Arts Lesson' has been used. The research data, measurement and assessment scale developed by the researcher to aim to determine the teachers of Visual Arts views whether it is applied or not were obtained with 39 item questionnaire.

In this study, statistical analysis SPSS for data analysis stage (The Statistikal Packet for the Social Sciences) program was used. In accordance with the data obtained, the findings and comments part has been established.

According to the findings of the research data ,Visual Art Teachers of primary schools views are that the scales of the measurement and evaluation set by the Ministry of National Education have not been applicable in Visual Art Lessons.

Key Words

Visual arts, assesment and evaluation, arts education.

ÖNSÖZ

Görsel sanatlar dersinde öğrenci başarısı öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri esas alınarak belirlenir. Öğrencilerin gelişim seviyelerinin belirlenmesi sistematik bir ölçme değerlendirme sonucunda oluşur. Ölçme ve değerlendirme yoluyla, öğrencilerin istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, hedeflenen davranışların ne kadar gerçekleşip gerçekleşmediği saptanabilir. Eğitim ve öğretimin ölçme ve değerlendirmeyle süreklilik halinde izlenmesi sorunların tespit edilmesi ve önlemlerin alınmasına olanak sağlar. Gerçekçi bir ölçme değerlendirme yapılabilmesi için görsel sanatlar ders saatinin artırılması ve öğrenci sayılarının azaltılarak atölye ortamlarının kurulması gerekmektedir.

Yüksek lisans tez çalışmam süresince, değerli görüş ve düşüncelerinden yararlandığım tez danışmanım Doç. Dr. İ. Halil Türker'e, anketin oluşturulmasında ve verilerin çözümlenmesi aşamasında yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Murat Gökalp'e teşekkür ederim. Anketlerin cevaplanması için değerli vakitlerini ayıran görsel sanatlar öğretmenlerine, yüksek lisans yapmama vesile olan arkadaşım Sevda YILMAZ' a tüm bu süreçte manevi desteğiyle her zaman yanımda olan arkadaşım Nilgün KARABÖLÜK EĞRİBEL'e ve her zaman yanımda olan çok değerli aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Eda DEMİRCİ UNCU

İÇİNDEKİLER

Sayfa no:

KABUL VE ONAY	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	ii
TÜRKÇE ÖZET	iii
İNGİLİZCE ÖZET.....	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 PROBLEM.....	1
1.2 ALT PROBLEMLER	1
1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	3
1.5 SAYILTIKLAR	4
1.6 SINIRLILIKLAR.....	4
1.7 TANIMLAR.....	4
1.8 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	5
1.9 ARAŞTIRMA MODELİ.....	6
1.10 EVREN VE ÖRNEKLEM.....	6
1.11 VERİ TOPLAMA ARACI/ TEKNİĞİ	8
1.12 VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI.....	9

İKİNCİ BÖLÜM

2.1 Sanat Eğitimi	10
2.1.1 Sanat Eğitimi ve Tanımı	10
2.1.2 Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği	12
2.1.3 Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci	14
2.1.3.1 Türkiye’de Sanat Eğitiminin Zamandizini.....	17
2.1.4 Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları	19
2.1.5 Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri	22
2.1.6 Ölçme ve Değerlendirme	23
2.1.6.1 Ölçme	23
2.1.6.1.1 Doğrudan Ölçme	25
2.1.6.1.2 Dolaylı Ölçme	25
2.1.6.2 Değerlendirme.....	26
2.1.6.2.1 Mutlak Değerlendirme	26
2.1.6.2.2 Bağıl Değerlendirme	27
2.1.7.1 Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	27
2.1.8.1 Görsel Sanatlar Dersinde Ölçme ve Değerlendirme	29
2.1.9.1 Ölçme –Değerlendirme Yöntem Teknik ve Araçları	30
2.1.9.1.1 Performans Belirlemeye Yönelik Çalışmalar.....	30
2.1.9.1.2 Öz Değerlendirme	31
2.1.9.1.3 Grup Değerlendirme	32
2.1.9.1.4 Projeler	33
2.1.9.1.5 Öğrenci Ürün Dosyası.....	34
2.1.9.1.6 Açık Uçlu Soru Türü.....	35
2.1.9.1.7 Doğru –Yanlış Türü Sorular	36
2.1.9.1.8 Eşleştirmeli Soru Türleri.....	36
2.1.9.1.9 Kısa Cevaplı Soru Türü.....	36
2.1.9.1.10 Çoktan Seçmeli Soru Türü.....	36
2.1.9.1.11 Görüşme	37
2.1.9.1.12 Gözlemler.....	37
2.1.9.1.13 Kontrol Listeleri	3

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1 Bulgular ve Yorum	38
3.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
3.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
3.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	40
3.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
3.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	41
3.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	42
3.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	48
3.1.2 Anket Verilerinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	49
3.1.2.1 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzdeler.....	49
3.1.2.2 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşını Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	50
3.1.2.3 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Hizmet Süresini Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları	50
3.1.2.4 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mezun Olduklarını Lisans Programını Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları	51
3.1.2.5 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Son Beş Yılda Sergi Faaliyetlerine Yönelik Durumlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları	51
3.1.2.6 Öğretmenlerin Sanatla İlgili Takip Ettiği Süreli Yayınlarla Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları	52
3.1.2.7 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Haftalık Görsel Sanatlar Ders Saatini Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	52
3.1.2.8 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Ders Verdikleri Sınıfların Öğrenci Mevcutlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	53
3.1.2.9 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okullardaki	

Atölye Ortamının Olup Olmadığına Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımlar	53
3.1.2.10 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenci Çalışmalarını Sergileme Durumlarına Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları	54
3.1.3 Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği Konusundaki Düşünceleriniz Nelerdir? Açık Uçlu Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	55
3.1.4 Ölçme ve Değerlendirme Yaparken Karşılaşılan Temel Sorunlara Karşı Çözüm Önerileriniz Nelerdir? Açık Uçlu Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	57

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 Sonuç	61
4.2 Öneriler	62
EKLER.....	64
EK:1 Anket	64
EK:2 Örnek Ölçme ve Değerlendirme Araçları.....	72
KAYNAKÇA	80

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
f	: Frekans
sd	: Serbestlik Derecesi
P	: Anlamlılık Düzeyi
N	: Birey Sayısı
X	: Aritmetik Ortalama
Ss	: Standart Sapma
SPSS	: Statis Package For Social Sciences (Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı)
F	: Varyans Analizi (ANOVA)
%	: Yüzdeler

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 PROBLEM

İçinde bulunduğumuz yüzyılda dünya hızla değişmektedir. Bu değişim, kaçınılmaz olarak kendisini bilim, sanat ve teknoloji alanında göstermektedir. Bu koşullar çerçevesinde eğitimde program geliştirme çalışmalarındaki süreklilik ilkesi gereğince uygulanmakta olan ilköğretim programlarının, yerini; 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni ilköğretim programlarına bırakması öngörülmüştür. Buna bağlı olarak Görsel Sanatlar dersi öğretim programında da değişiklikler yapılmıştır.

Erden'e (1993 s.1) göre uygulanan programın aksaklık ve eksiklikleri giderildikçe, toplumdaki ve bilim alanındaki gelişmelere göre yeniden düzenlendikçe diğer bir ifadeyle programlar geliştirildikçe eğitimin niteliğinin de artması beklenir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı kararla belirlediği yeni müfredat ve Görsel Sanatlar öğretmenlerinin Görsel Sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin özüne bağlı kalınarak yapıldığı bir ölçme ve değerlendirmenin yeterince işlevsel ve doğru olup olmadığı, öğretmenler tarafından uygulanıp uygulanmadığı araştırılacaktır. Bu bağlamda "**Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği**" konusunun araştırılması uygun bulunmuştur.

1.2 ALT PROBLEMLER

Yukarıda yer alan probleme bağlı olarak araştırmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranacaktır.

1. Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliğine yönelik görsel sanatlar öğretmenlerinin bakış açılarında bir farklılık var mıdır?

2. Öğretmenler, ölçme ve değerlendirme yaparken öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate almakta mıdır?
3. Öğretmenler, sadece dönem sonlarında değil öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yapmakta mıdır?
4. Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını işlevsel ve doğru bulmakta mıdır?
5. Öğretmenlerin hiç bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanmadan, öğrencinin genel durumuna göre not verme durumları ne ölçüdedir?
6. Görsel sanatlar öğretmenlerinin gözlem formu, kontrol listesi, öğrenci sergileri, öz değerlendirme formu, ürün dosyası ve grup formu kullanmalarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri farklılık göstermekte midir?
7. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Sergilere Katılıp Katılmamalarının Kılavuz Kitaptaki Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerine Uygulanabilirliğine Yönelik Bakış Açılarında Farklılık Yaratmakta mıdır?

1.3 ARAŞTIRMANIN AMACI

İlerici ve çağdaş bir toplum olmanın ilk koşulu bilim, felsefe ve sanattaki değişimlere açık olmaktır. “Amaçlanan çağdaş toplumların nitelikli insanları, okuyan, araştıran, sorgulayan, tartışan, karşılaştıran, bilimsel düşünceye inanan; kendini içinde yaşadığı doğayı ve toplumu tanıyan, anlayan; duygularını duyularını çeşitli ifade yolları ile özgürce anlatan, yaratıcı güçlerini özgürce ortaya koyan, estetik duyguları gelişmiş, insani değerleri yücelmiş, her yönü ile paylaşımcı niteliklerle donanmalıdır. Bu niteliklerin pek çoğu tutarlı bir eğitimle, bilinçli bir sanat eğitimi ile insanlara kazandırılacak birikimlerdir” (Pekmezci, 2002, s.36). Bu bilgiler doğrultusunda, sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda;

Bugüne kadar 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlköğretim Programları geliştirilmiştir. Günümüz koşullarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur (MEB, 2006, s.5).

MEB Talim ve Terbiye Kurulu 11.09.1992 tarih ve 287 sayılı Kararı ile kabul edilen “İlköğretim Resim-İş (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı”nın 11.09.2006 tarih ve

351 sayılı kararla 2006–2007 Öğretim Yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması kararlaştırılmıştır.

Yeni programda “Görsel Sanatlar dersi içerik olarak; görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme olmak üzere üç öğrenme alanında eğitim ve öğretim yapmayı hedeflemektedir. Böylece görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu programla sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir”(MEB, 2006:5).

Bu araştırmanın temel amacı, 11.09.2006 tarihinde yenilen müfredat da Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliği ve ölçme değerlendirme ölçeklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerini ve çözüm önerilerini belirlemektir.

1.4 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitim sisteminin görevlerini yerine getiren eğitim programı, öğretmen ve öğrenci şeklinde üç önemli ögesi vardır. Eğitimin etkili olabilmesi ve amaçların en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi ise, bu üçlü ilişkinin belirli niteliklere sahip olması gerekmektedir. Bunlardan birisinin istenen niteliklerden yoksun olması eğitim sürecini doğrudan etkilemektedir. Ancak bu üç öğeden birisi olan “öğretmen” ögesinin diğer iki öge olan öğrenci ve öğretim programlarını etkileme gücü diğerlerinden fazladır (Karagözoğlu, 1987:35-36).

Günümüz bilişim çağında yaratıcı, bilgiyi yapılandırıcı ve uygulamaya geçirebilen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. “Bu bağlamda, öğrencilerin görsel sanatlar dersi ile eğilimleri, becerileri, yatkınlıkları keşfedilebilir. Değerlendirme sürecinde de bu ilkeler doğrultusunda gözlem, görüşme, öz değerlendirme, kontrol listesi, derecelendirme ölçekleri, öğrenci süreç dosyası, performans değerlendirme, proje ödevleri gibi öğrencinin tüm yönlerini ölçmeye olanak tanıyan ölçme değerlendirme araçları kullanılmaktadır” (MEB, 2006:16). “Eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yapılacak gözlemler sayesinde öğrenci davranışlarının hangi düzeyde

olduğu, ne tür yetersizliklerin bulunduğu hatta istenmeyen davranışların olup olmadığı belirlenebilir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin vazgeçilmez bir ögesidir” (Kutlu, 2003:27).

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Görsel Sanatlar dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların ve çözüm önerilerinin belirlenmesi bakımından önemlidir.

1.5 SAYILTILAR

Araştırmanın, temel aldığı bazı sayılılar şunlardır:

1. Çeşitli kaynaklardan sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
2. Anket uygulanan öğretmenler anket sorularını içtenlikle cevaplamışlardır.
3. Ankete dayalı olarak elde edilen bilgilerin doğruluğu kabul edilmektedir.
4. Ankete katılan öğretmen grubunun Görsel Sanatlar öğretmenlerini temsil ettiği kabul edilmiştir.

1.6 SINIRLILIKLAR

Bu araştırma,

1. Literatür taraması sonucu ulaşılan kaynaklar, kütüphane koleksiyonları, resmi web siteleri, uzman görüşleri alınarak oluşturulan anket ile
2. Samsun ili okullarında görev yapan 50 ilköğretim Görsel Sanatlar öğretmenlerine yapılan anket ile sınırlıdır.

1.7 TANIMLAR

Sanat: “İnsanda estetik duygular ve güzellik zevkini uyandıran, güzel eserler ortaya koyma faaliyetidir” (Karataş, 2004:402).

Eğitim: “Eğitim sadece öğrenim değil, içinde bulunulan hava atmosfer sorunudur. Parça parça toplanmış çizgilerle, parça parça başarılarla eğitim olmaz; geniş ölçüde farkında olmadığımız bir görüş ve tavır gelişmesi gereklidir. (Livingston, 1969:42).

Sanat Eğitimi: “Kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümü”(Akyıldız, 2006:6).

Öğretmen: “Okulda öğrenmeyi gerçekleştirecek ve toplumsal beklentiler doğrultusunda insanları yetiştirecek olan kişilerdir (Özden, 2009:13)”.

Ölçme: “Ölçme dar anlamıyla, bir niteliğin sayısallaştırılması demektir. Daha geniş anlamıyla, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da sembollerle ifade etmektir” (Bayrak, 2007:8).

Değerlendirme: “Ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak ölçülen nicelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir” (Turgut,1997:15).

1.8 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada nicel teknikler uygulanmıştır. Araştırma betimsel araştırma niteliğindedir. Bu yöntem olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan araştırmalar için kullanılır (Kaptan, 1998: 59). Ayrıca betimlemeli çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür (Çepni, 2007:34). Bu tür çalışmalarla olayların “ne” olduğu betimlenmeye çalışılırken, mevcut olayın önceki olay ve koşullarla ilişkileri dikkate alınarak durumlar arasındaki etkileşim hedeflenir. Bu yöntemeye dayanan araştırmalarda durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye, hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz? gibi sorulara içinde bulunduğumuz zaman dilimi içerisindeki verilere dayanılarak yanıtlar aranır (Kaptan, 1998:59).

Bu çerçevede, Samsun il merkezi içinde yer alan ilköğretim okullarında Görsel Sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanabilirliğinin araştırılması hedeflenmiştir.

1.9 ARAŞTIRMANIN MODELİ

Samsun il merkezi içinde yer alan ilköğretim okulu Görsel Sanatlar öğretmenlerinin, Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliği belirlemek için yapılan bu araştırma, tarama modeli niteliğindedir. “Tarama modeli; geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu sekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan birey, nesne, olay kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Köycü, 2007 ders notları).

1.10 EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini; 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan yaklaşık 230 Görsel Sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrene dahil olan 50 Görsel Sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır

Bilimsel araştırmalarda problemin bütün evrenini çalışmanın çoğunlukla mümkün olmaması nedeniyle bilim adamları evrenin tamamını çalışmak yerine, araştırma evreninin, evreni temsil etme gücüne sahip bir kısmını araştırma kapsamına almışlardır. Böylece araştırma evrenini oluşturan birey veya olgular, örneklem denilen küçük çalışma gruplarını oluşturmuştur. “Örneklem araştırma evreninin bir kesitinin çalışma birimi olarak alınması ve buradan elde edilen sonuçların araştırma planının tümüne genellenmesidir” (Balcı, 2001:90).

Araştırmanın örnekleme ilişkin sayısal veriler Tablo 1’de verilerek açıklamalarda bulunulmuştur.

Tablo 1.Araştırmanın örnekleme ilişkin sayısal veriler

Okulu	Orhan Gencebay İlköğretim Okulu	1
	Polis Abla İlköğretim Okulu	1
	Kamalı İlköğretim Okulu	1
	Denizevleri İlköğretim Okulu	1
	23 Nisan İlköğretim Okulu	1
	Mimar Sinan İlköğretim Okulu	1
	Milli Eğitim Vakfı İlköğretim Okulu	1
	Bayındır İlköğretim Okulu	1
	Subaşı İlköğretim Okulu	1
	Abdullahpaşa İlköğretim Okulu	2
	Gülsüm Sami Kefeli İlköğretim Okulu	2
	Belediye İlköğretim Okulu	3
	Seyfi Demirsoy İlköğretim Okulu	1
	Bafra Ticaret Sanayi Odası İlköğretim Okulu	1
	29 Ekim İlköğretim Okulu	1
	Kızılırmak İlköğretim Okulu	1
	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	2
	Fevzi Çakmak İlköğretim Okulu	1
	Mustafa Kemal İlköğretim Okulu	1
	Kemal Paşa İlköğretim Okulu	2
	30 Ağustos İlköğretim Okulu	2
	50. Yıl İlköğretim Okulu	1
	Atatürk İlköğretim Okulu	2
	İsmet İnönü Fatih İlköğretim Okulu	1
	Gazi İlköğretim Okulu	1
	Altınyaprak İlköğretim Okulu	1
	Barboros İlköğretim Okulu	1
	Bafra Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1
	Üçpınar İlköğretim Okulu	1
	Kaygusuz İlköğretim Okulu	1

	Müstecep İlköğretim Okulu	1
	Doğanca İlköğretim Okulu	1
	Sürmeli İlköğretim Okulu	1
	Kanberli İlyaslı İlköğretim Okulu	1
	Evrenuşağı İlköğretim Okulu	1
	Resai Aydın İlköğretim Okulu	1
	Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1
	Gökçeboğaz İlköğretim Okulu	1
	Göçkün İlköğretim Okulu	1
	Karayolları Kolin Fatih İlköğretim Okulu	1
	Asarcık Atatürk İlköğretim Okulu	1
Cinsiyeti	Kadın	38
	Erkek	12
Hizmet Süresi	0-5 yıl	3
	6-10 yıl	8
	11-15 yıl	33
	16-20 yıl	2
	21 yıl ve daha yukarısı	4

Tablo 1’de Samsun ili merkez, ilçeleri ve köylerindeki 50 Görsel Sanatlar öğretmenine uygulanan anketin sayısal dağılımı gösterilmektedir. Buna göre ankete katılan tüm okulların sayısı 41, toplamda araştırmaya katılan öğretmenlerin sayısı ise 50’dir. Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin 38’i bayan 12’si baydır. Araştırma sonuçlarına göre hizmet süresi dağılımında görüldüğü üzere 33 kişi ile en fazla 11-15 yıl arasında mesleki hizmet süresi olan öğretmen olduğu görülmüştür.

Diğer öğretmenlerin hizmet sürelerine bakıldığında 3 öğretmenin 0 ila 5 yıl, 8 öğretmenin 6 ila 10 yıl, 2 öğretmenin 16 ila 20 yıl çalışma deneyimine sahip olduğu, 4 öğretmenin ise 20 yıl ve üzeri mesleki kıdemi olduğu görülmüştür.

1.11 VERİ TOPLAMA ARACI/ TEKNİĞİ

“Anket, araştırmacının katılımı olmadan, kişisel olmayan, doğrudan araştırılarak istenen kişilere sunulan birtakım sorulardan oluşur”(Ekiz, 2003:106).

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “Her Zaman”, “Çoğu Zaman”, “Ara Sıra”, “Çok Seyrek”, “Hiçbir Zaman” şeklinde beşli Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. İkinci bölümde ise öğretmenlerin kişisel özellikleri, çalıştıkları okulun şartları ve kılavuz kitaptaki ölçme değerlendirme ölçeklerinin kullanılabilirliği ile ilgili sorular bulunmaktadır.

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin “**Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliği**” konusu hakkındaki fikirlerinin ortaya çıkartılmasında kullanılan anket, araştırmanın nicel veri kaynağı olmuştur.

1.12 VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen, Likert tipi 5 li eşit aralıklı ölçek kullanılmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak, analizlerinin yapılmasında SPSS 15.0 Windows paket programından yararlanılmıştır. Bu araştırmada; verilerin çözümlenmesinde, yüzde, frekans, standart sapma, ortalama değerlerine yer verilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1 Sanat Eğitimi

2.1.1 Sanat Eğitimi ve Tanımı

18.yy'a dek bir örgün sanat eğitimden, daha doğrusu, öğretiminden söz edilemez. Yüzyıllar boyunca sanatçı daima usta-çırak ilişkisi içinde yetiştirilmiştir. Büyük oranda lonca sisteminin bir sonucu olan bu yetişme düzeni, Batı'da kapitalizmin gelişimiyle birlikte loncalar ortadan kalkınca zorunlu olarak yerini okul-içi öğretime bırakmıştır (Sözen, Tanyeli, 1999:208).

Sanat, insanlığın tarihi kadar eski bir kavramdır. Tarih boyunca insanın olduğu her yerde sanat var olmuştur. Evrensel tarih süreci içinde her toplumun kendine özgü bir sanatı oluşmuştur. Nerede bir insan topluluğu varsa, orada yaşamı gerekli kılan maddi hayatın, sezginin, bilinçaltının, içgüdüsellik bir etkisi olarak sanat kendinin göstermiştir, göstermeye devam etmektedir (Artut, 2009:13).

20.yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kapsamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflardaki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar. Yukardaki yaygın ve tümel anlamda kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe, sanat eğitimi, daha çok "plastik sanatlar alanında verilen eğitim" biçiminde anlaşılmaktadır (San, 2010:17). Halbuki sanat denilince sadece plastik sanatlar değil, fonetik, ritmik ve dramatik sanatları da içine alan oldukça geniş bir alan akla gelmelidir. Bu amaçla, bütün sanatları ve bu sanatların birbiriyle ilişkisini düşünsel boyutta sanatçı, sanat tüketicisi, toplum, kültür ve eğitim bağlamında irdelleyen kuramsal çalışmalara "Güzel Sanatlar Eğitimi" denilebilir (Kırıçoğlu, 1991:48).

Sanat, çoğu kez temel olarak mütala edilen başka işlevleri yerine getirmektedir. Güzellik, mükemmellik, uyum, düzen yaratır. Görünmez ya da erişilmez olan ya da fanteziden doğan şeyleri görünür hale getirir (Arnheim, 2007:283).

Dar anlamıyla sanat eğitimi, görsel sanatların eğitimi ve öğretimiyle ilgilenir. Bu öğretimin kapsamı içinde, uygulamalı çalışmalar, sanat eseri inceleme, eleştiri, sanat tarihi ve estetik yer alır. Bu kapsamın içine, araç-gereç ve işlik donanımı ile birlikte müfredat programları, çalışma düzeni, değerlendirme gibi yöntemsel konuları da dahil etmelidir (Kırıçoğlu, 1991:50).

Sanat eğitiminin yalnız insana özgü bir gereksinim olduğu varsayımından hareket edersek, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılması çabası sanat eğitiminin anlamına acık bir görüntü kazandırır. Öyleyse sanat eğitimi daha genel bir çerçevede ele alırsak, bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitim çabasına “ Sanat Eğitimi” adını vermemiz, uygun bir yorum olur kanısındayız. Bu çabanın özünde, toplumun en küçük üyesi olarak düşünebileceğimiz insanın (çocuğun), (gencin) bireyin, gerçekten uygar bir kişi olması ve buradan da, uygar bir toplum oluşturmanın amaçlandığını dikkate alırsak, sanat eğitiminin daha geniş bir boyut içindeki görünümünü vurgulamış oluruz (Türkdoğan, 1984:14).

“Görsel sanatlar dersinin temeli olan bakmak ve görmek arasındaki farkı ayırt etmek, sistemi oluşturan tüm öğelerin gelişmesi sayesinde öğrenilmektedir. Buna kısaca yaratıcı görme denilmektedir. Yaratıcı görme tüm bireylerin sahip olması istenen çocukluktan dikkatlerini harekete geçirmektir”(Atalayer, 1994:2).

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde var olan bir olgudur. İnsanlığın geçirdiği evrimler yaşama biçimlerini, yaşama bakışlarını, sanat biçimlerini ve sanata bakışlarını değiştirmiş, her dönemde ve her toplumda, sanat farklı görünümde ortaya çıkmıştır. Bugün sanatın "duygusal ve düşünsel etkileme gücü “ne sahip oluşu daha belirleyicidir. Bu anlayışa en uygun tanımı yapan Thomas Munro'ya göre; "sanat doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir." Sanat, güzel ile uğraşır. Güzel göreceli bir kavramdır. Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir (Baş, 2006:10).

Sanatın tanımına ilişkin tartışmalar Antik dönemden Platon'dan bu zamana kadar tartışılmaktadır. Dolayısıyla sanatın bilimsel teorilerde olduğu gibi sınırlandırılmış kesin bir tanımını yapmak olası değildir. Geçmişteki düşünürler-estetikçiler çoğu kez sanatın özüne ilişkin somut verilerden öte varsayımlar ve tartışmalar üzerinde yoğunlaşmışlardır (Artut, 2009:19).

2.1.2 Sanat Eğitiminin Önemi ve Gerekliliği

Sanat eğitimi çağdaş eğitim için vazgeçilmez bir gerekliliktir. Bireyin eğitiminin tam olabilmesi için bilim, teknik ve sanat eğitiminin üçünün birden verilmesi, ayrıca bağlarının kurulması gerekmektedir. “Çağdaş eğitimde, bilim eğitimi, teknik eğitim ve sanat eğitiminde biri ya da ikisi için öbüründen ya da öbürlerinden vazgeçilmez.” (MEB, T.T.K.B, 1991:5). Sanat eğitiminin amaç ve gerekliliğinin özünde insan ruhunun yüceltilmesi, insanın özgürleşmesi bireylerin ruhsal gereksinimlerinin doyurulması, dengeli, çağdaş, duyarlı bir toplum yaratılması çabası güdülür. Dünyada toplumların genel amaçları uygarlaşmaya yöneliktir. Bu nedenle, sanat ve teknoloji sürecinden geçme koşulu kaçınılmaz bir gerçektir. Böylelikle günümüzde duyarlı, dengeli ve sağlıklı bir toplumun en önemli koşullarından birisi “sanat eğitimidir” (Ayaydın, vd, 2009:35).

Günümüz eğitim sisteminden beklenen, sadece belirli bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırılması değildir. Daha önemlisi bireyin bunlardan değişik sentezlerle farklı fikirler, ürünler ortaya çıkarabilme yeteneğinin geliştirilmesi ve kazandığı bu davranışları gerektiği zaman ve yerde uygulayabilmesidir. Sanatta yaratıcılık kavramını açıklayan bu davranış biçimiyle dünyayı algılayabilmek ve gerekli alışkanlıkları edinebilmenin bir yolu da sanattan geçmektedir (Ayaydın, vd, 2009:35).

Bir sanat tarihçisi ve eleştirmeni olan Herbert Read, sanat eğitimi konusunda uzun yıllar çalışmış, yazılar yazmıştır. 1930'larda çocuk resimlerinden oluşmuş bir sergiyi gezdikten sonra şöyle demektedir: “Sergideki resimlerin çoğunluğu okullarımızdaki sanat derslerinin ne denli estetik kuralları veya çocuk ruhbilimiyle ilişkisiz olduğunu açıkça ortaya koymaktadır” (Kehnemuyi, 1995:18).

“Ünlü eleştirmen çocuğu küçük yaşlarda yanlış bilgi baskısından kurtarmak için sanat eğitiminin gerekli olduğunu durmaksızın öne sürmüştür. Çocuk simgesel bir anlatımı, fantezi ve duyguları ile birleştiren, iç dünyasını söze getiren bir “ekspresyonisttir” (dışavurumcudur)” (Kehnemuyi,1995:19).

Ülkemizde yüksek düzeyde sanatların küçük bir kesimin ilgi alanına girdiği bilinmektedir. Bunun nedenleri bu sanatların çoğunluğun yaşam düzeyinin üzerinde olmasının yanında toplumumuzdaki sanat eğitiminin eksikliğidir. Aslında bu eksiklik sanat üreticisinin nitelik ve niceliğini olduğu gibi, sanat tüketicisinin de yetişmesinin olumsuz yönde etkilemektedir. Eksik sanat eğitimi olarak toplumda önemli görevlere gelmiş insanlar için büyük sanat eserleri dahi bir değer ifade etmez. Bu nedenle uygar bir toplum yaratma çabasının en önemli şartı sanat eğitimidir. Ancak, yaratıcı insan yetiştirmeyi amaçlamayan, geleneksel, tutucu eğitim yöntemlerinde ısrar eden ülkelerde sözü edilen amaçları gerçekleştirecek sanat eğitiminin gelişmesi çok zordur. Bunu başarmak için, okullarımızda sanatı kendine özgü ilkeleriyle bir eğitim disiplini olarak gerçek yerine oturtmak ve gerekli öğretimi yapmak zorunludur (Ünver, 2002:24).

Sanat eğitimi bütün toplumlar için gereklidir. Herbert Read bu konuyla ilgili bir yapıtında sanat ve eğitimin gerekliliğini “sanat hayata uygulanan öyle bir mekanizmadır ki, onsu topluamlar dengelerini kaybederler” özdeyişi ile vurgulamaya çalışır (Sarısoy, 1994:4).

Sanat, insanı parçalanmış bir durumdan birleşmiş bir bütüne dönüştürebilir. İnsanın gerçekleri anlamasını sağlar, onları dayanılır bir biçime sokmasında insana yardımcı olmakla kalmaz, gerçekleri daha insanca, insanlığa daha layık kılma kararlılığını da artırır. Dolayısıyla insan sanat yoluyla zengin ve farklı düşünme alışkanlıkları kazanır. Sanat cesaretimize esin kaynağı olur, özel günlerimizi, kutlamalarımızı zenginleştirir; üzüntülerimize karşı bizleri dayanıklı kılar; keşfetmenin keyif ve hazzın yegane kaynağı olur. Hayallerimizin yenilenmesi sanat sayesinde olur; bizim ve gelecek kuşakların belleğini meşgul ederek kendimizle ve duygularımızla baş başa kalmamızı sağlar. Bu yönleriyle sanat günlük hayatımızın en az fen ve sosyal bilimler ve diğer alanlar

kadar önemlidir. Ne yazık ki toplumumuzda, görsel sanatlara sürekli olarak en son düşünülecek alan olarak bakılmaktadır. Halbuki her bireyi yakından ilgilendiren görsel sanatlar zengin ve renkli bir hayat oluşturmak için bize önemli katkı yapar insan hayatının esas unsurudur (Ayaydın, vd, 2009:35).

İnsana ait temel gelişme sanattır. Her toplum ilkelikten daha kültürleşmişliğe birinden öbürüne gelişini, kendi kendine sanatla ifade etmiş, fakat daha önemlisi her insan sanatla heyecanlanmış ve düşüncesini ifade etmiştir. Bununla birlikte sanatlar dış dünyadan daha fazla haberdar olmak için sorumluluk taşırlar. Ayrıca sanatlarda, yaşamın korkularında, sevinçlerinde, heyecanlarında açığa vurulan sanattır. Sanat dinamik ve birleştirilmiş etkinlikler ile çocuklarımızın eğitiminde büyük bir potansiyeldir (Özbaş, 2007:33).

2.1.3 Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci

Ülkemizdeki genel eğitim kapsamı içerisinde sanat eğitimi tarihi incelendiğinde, başlangıçta sistemli bir şekilde gelişim göstermeyen, Nigarhane ve Nakkaşhanelerde usta-çırak ilişkisine dayalı bir eğitim sistemi görülmektedir. Bugünkü sanat eğitimi sisteminden oldukça farklı olan bu anlayış kapsamında sanatçılar, zanaatkarlar, islamiyet öncesi ve sonrasında estetik duyarlılıklarını birçok esere (minyatür, taş işçiliği, çini, hat, tezhip, mimari yapılar v.b) yansıtmışlardır (Ayaydın, vd, 2009:25).

Osmanlı İmparatorluğu'nda uygulanan batılılaşma hareketleri sonucunda gelişen yenileşme hareketlerinden birisi de; resim, perspektif, desen, teknik resim gibi derslerin öğretim programlarına alınmasıdır. Bu uygulama ilk önceleri 1795 yılından itibaren askeri okullarda, mesleki amaçlı haritacılık ve teknik resim niteliğinde verilmiştir. Daha sonraları benzer dersler sivil okulların programlarında da yer almaya başlamıştır. Bu konuda araştırma yapan Akyüz (1997), “Askeri Deniz Okulu olarak 1776’da açılan “Mühendishane-i Bahr-i Hümayun” için 1. ve 2. Sınıfında resim derslerinin de verildiği bir okuldur” demektedir. Bu okulun açılışından 19 yıl sonra (1795’te) açılan “Mühendishane-i Berri-i Humayun” ‘un

müfredatında hat sanatının yanı sıra resim derside yer almaktadır. Daha sonra (1834) açılan bir başka askeri okulun “Mekteb-i Fünun-ı Harbiye” müfredatında da mesleki resim derslerine yer verilmiştir. Osmanlı İmparatorluğunun yukarıda belirtilen askeri okullarından mezun olan öğrencilerin bazıları resim yetenekleri açısından dikkati çekmiştir. Seçilen bu öğrenciler devlet tarafından daha detaylı sanat eğitimi almaları amacıyla Fransa ve Almanya başta olmak üzere Avrupa’ya gönderilmişlerdir. Batılı anlamda Türk Resim Sanatının öncüleri olan bu asker ressam, eğitimlerini tamamlayıp ülkemize döndüklerinde ülkemiz sanat eğitiminde önemli roller almışlardır (Ayaydın, vd, 2009:26).

1835 yılında İngiltere’ye tahsil için gönderilen 12 genç arasında ressam Ferik Ahmet Paşa, Bekir Paşa ve Tevfik isimli bir harbiyeli vardı. Daha sonraları askeri okul resim öğretmeni olan Ahmet Ali Efendi (Şeker Ahmet Paşa) ve Süleyman Seyyit Efendi de Sultan Abdülaziz tarafından öğrenim için Avrupa’ya gönderildi (1862-1870). Şeker Ahmet Paşa’nın dönüşü Türk primitiflerinin sonu ve Avrupa anlamında bir Pentürün temeli oldu (Ünver, 2002:18).

“1883’te Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi)’nin açılması ile resim sanatı ve eğitimi, gelişimi sağlam temellere dayanmıştır. Türkiye’de orta öğretim kurumlarının ilk resim öğretmenleri de bu kurumlardan yetişir. Resim öğretmeni yetiştirmede etkili kişiler; Baltacıoğlu, Tonguç, M. Necati ve yabancı uzmanlardır” (Yeşilyurt, 2009:9).

Akademik sanat eğitiminin temelleri atılan bu okulun ilk müdürü Osman Hamdi Bey olmuştur. Bu okuldan mezun olanların büyük bir bölümü Avrupa’ya giderek resim eğitimi almışlardır. Bazıları da mezun oldukları okula hoca olarak atanmışlardır (Artut, 2009:22).

1848 yılında açılan Darülmualimin (Öğretmen Okulu) mektebine 1909 yılında Satı Bey’in müdür olması sonunda resim ve elişî dersleri önem kazandı ve resim derslerine İsmail Hakkı Baltacıoğlu ile Şevket Dağ girdi (Ünver, 2002:18).

1910 yılında Baltacıoğlu resim-iş öğretimi konusunda inceleme yapmak için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Almanya 'ya gönderildi. Avrupa dönüşü 1915 yılında yazılarıyla resim eğitimine katkıda bulundu ve resim programları hazırladı (Ünver, 2002:18).

1914 yılında Avrupa'ya eğitim için gönderilen grup Empresyonizm akımıyla geri döndü. Nazmı Ziya, İbrahim Çallı, Feyhaman Duran, Hikmet Onat, Namık İsmail, Sami Yetik, Şevket Dağ, Mehmet Ali Laga, Vecih Berketoğlu ve Hüseyin Avni Lifij, 1918-1928 arasını etkileyen ressamlar arasındaydı (Ünver, 2002:18).

“Türk resim eğitiminde etkili yabancı eğitimciler; Dewey, Stiehler ve Frey olmuştur. Dewey 1924'te çağrılı olarak Türkiye'ye gelmiş, iki ay süren incelemeleri, sonucunda hazırladığı raporla resim eğitimi konusunda da öneriler getirmiő bu kapsamda Resim ve İş öğretmeni yetiőtirme konusunu da önermiőtir. Dewey'in raporundaki öneriler özellikle Mustafa Necati döneminde uygulamaya konulmuştur. Stiehler ve Frey ise “İş ilkelerine dayalı öğretim kursundaki öğretmenlikleri” iş ve sanat eğitimi ile ilgili hazırladıkları raporlarla etkili olmuőlardır” (Yeşilyurt, 2009:9).

Raporda yer verilen resim ve el işleriyle ilgili konular Şunlardır

Okullarda resim ve el işleri atölyelerinin kurulması ve bu işliklerin gerekli araç ve gereçlerle donatılması. Yükseköğretime devam etmeyeceklerin yaşamlarında kendilerine yetecek bilgi ve becerilerin kazanılmasında ve de bilginin yaşama geçirilmesinde uygulamaya ve özellikle el işlerine önem verilmesi. Görsel sanatlarda (resim, çizgi, boya sanatları olarak raporda yer alır). Yeteneklerin geliştirilmesinin bireysel ve toplumsal önemi ve yararı. Dewey'in raporu üzerine, ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta Öğretmen okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) 1926'da açıldı. İlk, orta, lise, Resim-iş programları deđiőtirildi. Birçok uzman yabancı eğitimci de gelerek eğitim vermişlerdir (Baş, 2006:19).

1926 yılında Türk Sanayi-i Nefise birliği daha sonra da adı deđiőtirilerek Güzel Sanatlar Birliği ve 1928 yılında da Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraőlar Birliği kurulmuőtur. 1932 yılında açılmaya baőlanan Halkevleri ve daha da kabarık sayıdaki

Halkodaları ve nihayet Halk Eğitim Merkezleri, sanat eğitimini geniş kitlelere götürmeyi amaçlıyordu (Özsoy, 2003:15).

1950’de altmış üç ilde 477 Halkevi ve 4332 Halkodası varken, çok partili döneme geçişte Halkevleri kapatılmış ve Kız Enstitüleri’ne öğretmen yetiştirmek amacıyla Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okullarına dönüştürülmüştür (Özsoy, 2003:15).

Milli Eğitim Şuralarının bazıları, Türkiye’deki Resim-İş dersi yeni adıyla Görsel Sanatlar dersi eğitiminin yapılandırılması çalışmaları doğrultusunda önemli bir yer tutmaktadır.

2.1.3.1 Türkiye’de Sanat Eğitiminin Zamandizini

1793: Büyük ölçüde Batılı eğitim ve öğretim sistemlerini esas alan Müderrishane-i Berr-i Hümayunu’nda ilk resim dersleri verilmeye başlanmış.

1834: Mekteb-i Fünun-i Harbiyenin açılışı (Kara Harp Okulu). Askeri okulların programlarında resim, perspektif, desen gibi ders ve konular bulunmakta ve Batılı anlamda resim eğitimi bu yolla girmiş olmaktadır.

1848: Darümuallimin-i Rüşdi’nin açılışı. İlk kez bir öğretmen okulu açılmıştır. Bu okul ileride Satı Bey’in müdürlüğü, Baltacıoğlunun öğretmenliği döneminde resim eğitimi açısından önemli etkinlikler gösterir.

1861: II. Mahmut döneminden sonra başlayan Tanzimat Dönemi padişahlarından Abdülaziz döneminde (1861-1876) yenileşme hareketleri sürer. Batılı anlamda resim sanatının Türkiye’ye gelmesinde etkili olmuş en önemli iki devlet adamı; II. Mahmut ve Abdülaziz’dir.

1883: Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi (Güzel Sanatlar Akademisi)’nin kuruluşu. Akademik sanat eğitiminin temelleri atılan bu okulun ilk müdürü Osman Hamdi Bey olmuştur.

Bu okuldan mezun olanların büyük bir bölümü Avrupa'ya giderek resim eğitimi almışlardır. Bazıları da mezun oldukları okula hoca olarak atanmışlardır.

1915:İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun resim öğrenimi için Almanya'ya gönderilişii.(Dönüşünde ilk resim-iş müfredat programını oluşturmuştur).

1924: Amerikalı ünlü eğitimci John Dewey'in Türkiye'ye getirilişii. Dewey, sanat etkinliklerinde; 4-16 yaş gruplarına yönelik kolektif atölye çalışmalarında “yaparak öğrenme”yi savunmuş, disiplinin yerini sorumluluk, ezberciliğın yerini yaratıcılığı hedefleyen Dewey, Atatürk'ün isteğı üzerine “Türk Eğitim Sistemi-Türk Maarifi” hakkında raporunu hazırlamıştır.

1926: Resim derslerinin düzenlenmesi ve programlarının geliştirilmesi amacıyla sanat eğitimcisi Stichler'in ülkeye getirilmesi.

1926: Gazi Terbiye Enstitüsünün açılması.

1932: Gazi Terbiye Enstitüsünde Resim-İş Eğitimi Bölümünün kurulması.

1940: Köy Enstitülerinin kuruluşu, sanat derslerine (özellikle iş eğitimine) geniş yer verilmesi.

1949: Ortaokul programlarına İş bilgisi ve Yazı derslerinin konulması.

1952: Liselerde iki saatlik resim ve müzik derslerinin seçmeli olarak konulmasına karar verilmesi.

1954: Ünlü İngiliz sanat tarihçisi Sir Herbert Read'in da katıldığı 1954'de İstanbul'da Milletler arası Sanat Kritikleri Kongresi yapılmıştır.

1956: Liselerin müfredat programında iki saatlik seçmeli bir ders olarak Resim, Müzik ve yabancı dil (seçmeli) görölmektedir. Ayrıca resim alan öğrencilere Edebiyat bölümü son sınıfta, bu dersin bir saati, Sanat Tarihi olarak uygulanacaktır denilmektedir.

1962: Öğretmen okullarında Resim-İş semineri açıldı.(Bugün isim yapmış birçok sanatçı-öğretim elemanı bu seminerin öğrencilerindedir).

1973: Sınıf öğretmeni yetiştiren iki yıllık Eğitim Enstitüleri açıldı. Bu kurumlarda bir dönem üç saat süreli Resim-Yazı ve İş dersi müfredat programında yer aldı.

1978: Liselerde zorunlu olarak “Sanat Eğitimi” dersi konulmak istendi. Kuramsal olarak verilmesi düşünülen bu ders sonradan “Turizm” dersine dönüştürülerek vazgeçildi.

1982: 2547 sayılı YÖK yasası ile 3 yıllık Eğitim Enstitüleri fakültelere dönüştürülerek, Resim Bölümlerinin ders içerikleri yeniden gözden geçirilip, 4 yıllık lisans programına göre düzenlenmiştir.

1983: 2547 sayılı YÖK yasasının 5 (1) ve 67. Maddesine göre üniversitelerde seçimlik, güzel sanatlarla ilgili derslerin konulması kararlaştırıldı.

1990: Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri açıldı.

1992: MEB. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 25.07.1991.tarihi ve 3786 sayılı onayı ile ilköğretim “Resim –İş Dersi Öğretimi” programının geliştirilerek yürürlüğe konulması.

1997: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında 1994-1997 yılları arasında yürütülen Eğitim Fakültelerinin yapılanması yeniden düzenlenerek Güzel Sanatlar Eğitimi ve İlköğretim Bölümlerinde okutulacak sanat derslerine yönelik kaynak öğretim materyali niteliğinde kitaplar hazırlanarak uygulanmaya konulmuştur.

1997: MEB. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 10.03.1998 tarihinde lise Resim Öğretimi programlarını yeniden geliştirerek 1998-1999 öğretim yılından itibaren 2487 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (Artut, 2009:124-125).

2.1.4 Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları

“Sanatı görsel bir iletişim biçimi olarak kullanmak ve değerlendirmek için gerekli güven ve yeterliği kazandıracak olan görsel okur-yazarlığı sağlayabilmek” (Özsoy, 2003:15).

Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

- Öğrenciye doğayı gözlemlene duyarlılığı kazandırmak,
- Öğrencinin analiz ve sentez yeteneği (seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme) ile eleştirisel bakış açısı geliştirmek,
- Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini ve kendine güven duygusu kazanmasını ve gelişmesini sağlamak,
- Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,
- Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihi eser vb...), bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
- Öğrencinin her alanda kullanabileceği yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
- Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,
- Öğrenciye ulusal ve evrensel değerlerini tanıyabilme, anlayabilme bilincini kazandırmak,
- Geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma ve onur duyma duyarlılığını kazandırmak,
- İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığını kazandırmak,
- Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
- Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak.

Algısal Amaçlar

- Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
- Öğrencinin görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine fırsat tanımak,
- Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
- Öğrenciye bilgi ve birikimi dönüştürme yeteneği kazandırmak,
- Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.

Estetik Amaçlar

- Öğrencinin sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
- Öğrenciye doğadan, çevreden ve geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,
- Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi yaşamın her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi haline getirebilme yetisi kazandırmak,
- Öğrenciye doğal olan ve insan eli ile üretilebilen her şeyi estetik değerlendirme birikimi kazandırmak,
- Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerden yararlanma yeteneği kazandırmak.

Teknik Amaçlar

- Her türlü araç gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak ve öğrencinin gelişimine olanak tanımak,

- Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
- Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliklerinin farkına vardırabilmek,
- Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
- Öğrenciyi kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak (MEB, 2006:8-9).

Tüm bu amaçların gerçekleşmesi ancak eğitim programında yer alan kazanımların öğrencilere etkili bir biçimde sunulmasına, etkili öğretimin gerçekleşmesi ise öğrencilerin performans düzeylerine göre amaçlarının belirlenmesi, öğrenme alanlarının amaçlara göre düzenlenmesi, amaçlara uygun teknik ve yöntemlerin uygulanması ve öğrencilerin gerçekleştirdikleri basamaklarda konuyu pekiştirmelerine bağlıdır (Kahraman, 2007:11).

2.1.5 Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri

İlköğretimde uygulanacak görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için bazı temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Her çocuk yaratıcıdır,
- Her çocuk farklı algı, bilgi, sezgi ve duygu dünyası ile deneyime sahiptir ve uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur,
- Uygulamalarda görsel sanatlara yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ve çoklu ortam çalışmalarına yer verilir,
- Görsel sanatlar dersi diğer disiplinlerle birlikte eğitsel amaçlardaki tümlüğü kurmaya ya da bireyin kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur,

- Dersin işlenişi kazanımlara yönelik ilgi çekici olan öğrenme, öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir,
- Görsel sanatlar dersi çocuğu temel alır öğrenme öğretme süreci çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içinde gelişim basamaklarına göre düzenlenir,
- Değerlendirmede öğretmen her çocuğun gelişim sürecini bireysel farklılıklarını temel alan bir yaklaşım ile öğrenme öğretme sürecine katılımının ve görsel sanatlar kazanımları çerçevesinde bir tüm olarak ele almalıdır (MEB, 2006:9-10).

2.1.6 Ölçme ve Değerlendirme

Değerlendirme bir karar verme işlemi olup bu yönü ile ölçmeden ayrılmaktadır. Değerlendirme kapsam açısından daha geniş bir kavramdır. Ölçme, değerlendirme için gerekli sayısal değerlerle ilgilidir ve değerlendirme kavramının gözlem ve veri toplama kısmını içine alır. Ölçmenin temel özelliği, sonuçların “sayısal” olarak ifade edilmesi, değerlendirme ise ölçme sonuçlarının belirli ölçütlere göre yorumlanarak yargılara varılmasıdır (Demirel, 2004, s.235).

2.1.6.1 Ölçme

Ölçme betimleyici bir işlemdir; bir sonuç veya özelliğin objektif olarak miktarını belirlemek için kullanılır. Değerlendirme bir yargılama işlemidir; iki şeyin karşılaştırılmasına dayanır (Yıldırım, 1983:23).

Ölçme bir şeyin özelliğinin veya niteliğinin belirlenmesi işlemidir. Eğitim öğretimde ölçtüğümüz özellikler öğrencilerin bilgileri, anlayışları, kavrayışları, becerileri, davranışları, tutum veya değerleri ile ilgili olabilir. Ölçme işleminde informal gözlemler, öğrencilerin yaptığı çeşitli proje ve çalışmalar, öğretmenlerin hazırladığı yazılı yoklamalar, testler kullanılabilir. Yapılan ölçme işleminde ölçüm bir sayı ile ifade edilebileceği gibi nitel olarak da ifade edilmesi mümkündür (Koç, 2006:252).

Ölçme ile ilgili birçok tanım sıralanmıştır. Bu tanımlardan bazıları aşağıdadır,

- Varlıkların en, boy, hacim, süre gibi niteliklerini kendi cinsinden seçilmiş bir birim ile karşılaştırıp, kaç birim geldiklerini belirtme işine ölçme denir.
- Ölçme, “bir birim kullanarak bir varlığın bu birime göre farkını bulmadır”.
- Ölçme, “objelere yada bireylere, belirli bir özelliğe sahip oluş derecelerini belirtmek için, belirli kurallara uyarak sembolik değerler verme işlemidir”.
- Ölçme, “bir niteliği gözlenip, gözlem sonucunun sayılarla veya başka sembollerle gösterilmesidir”.
- Ölçme, “bir veya daha fazla nesnede var olan yada var olduğu sanılan bir niteliğin miktarını sayısal olarak belirleme işlemidir”.
- Ölçme, “bazı kurallara göre, nesnelere, olgulara yada bunların gözlemlerine rakam verme işlemidir”.
- Ölçme, “varlık veya olayların belli bir özelliğe sahip oluş derecelerini belirleme işlemidir”.
- Ölçme, “bir varlık veya olayın belli bir özelliğinin kaç birim büyüklüğüne denk bir büyüklükte olduğunu belirleme işlemidir”.
- Ölçme, “eşyalara ve olaylar bir kurala göre sayılar vermektir”.
- Ölçme, “eşyalara belirleyici ve bozulmayan her hangi bir kurala göre sayı vermektir”.
- Ölçme, “uygun bir ölçü birimine göre, her hangi bir büyüklüğün belirtilmesidir”.
- Ölçme, “ölçülecek şeyin boyutlarını sayısal olarak ifade etme işlemidir”.
- Ölçme, “belli bir nesnenin ya da nesnelere belli bir özelliğe sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleri ile ifade edilmesidir”.

Tanımların hemen hemen hepsinde ortak olan yön, bir niteliğin olması ve bu niteliğin belli araçlar ile ölçülmesi, bir takım harf ve sayılar ile ifade edilme işlemlerinin bulunmasıdır (İşman, 2001:3,4,5).

Ölçme dar anlamıyla, bir niteliğin sayısallaştırılması demektir. Daha geniş anlamıyla, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da sembollerle ifade etmektir (Turgut, 1997:45).

2.1.6.1.1 Doğrudan Ölçme

Ölçülen nitelik ile ölçmede kullanılan aracın niteliği aynı ise bu tür ölçmelere doğrudan ölçme denir (Emir, 2010:17).

Doğrudan ölçmede, ölçme konusu olan özelliğin kendisini dolaysız olarak ölçebiliriz. Örneğin, boy ve ağırlığın ölçülmesini ele alalım. Uzunluk ve ağırlığı, kendileriyle aynı türden bir araçla, bir birimle ölçüyoruz. Uzunluk, aynı türden iki nesne yan yana konularak ölçülüyor. İki ağırlığı dengelemekle de ağırlığı ölçüyoruz (Tekin, 1993:32).

Örnek: 1. Kadir'in boyu 192 cm'dir.

2. Ayla'nın kilosu 72 kg'dır.

2.1.6.1.2 Dolaylı Ölçme

“Ölçülen özellik ile ölçmede kullanılan aracın özelliği birbirinden farklı ise bu tür ölçmelere dolaylı ölçme denir. Örneğin, sıcaklık ve zeka-başarı doğrudan değil dolaylı olarak ölçülür” (Emir, 2010:18).

Örnek: 1. Samsun'un hava sıcaklığı 27 °C'dir.

2. Can zeka testinden 140 puan aldı.

3. Arzu matematik sınavından 95 aldı.

Bazı özellikler doğrudan ölçülemezler. Eğitimde ölçülmek istenen özelliğin çoğu dolaylı olarak ölçülebilen özelliklerdir. “Zeka ve başarıyı ölçmek için bireyin tepkide

bulunabileceği durumlar veya sorular hazırlanır. Birey ne kadar soruya doğru cevap verirse o kadar zeki ya da başarılı sayılır” (Küçükahmet, 2004:188).

2.1.6.2 Değerlendirme

Değerlendirme, ölçme ile sıklıkla aynı anlamda kullanılarak karıştırılan bir kavramdır. Değerlendirme ile ölçme kavramlarının karıştırılmasının temel nedenlerinden birisi, ölçme ve değerlendirmenin uygulamada eş zamanlı yapılması olabilir (Atılğan, 2007:193).

Eisner (1987), değerlendirme, müfredatın kalitesini, öğretimi ve öğrenmenin düzeyini yükseltmek için bir yöntemdir. Ve bu öğretmenler için disiplin temelli profesyonel bir sorumluluktur. Değerlendirme, müfredatın içeriğine öğretmeni kalitesine ve öğretimsel nesnelere yönelik olmalıdır. Değerlendirme, hem öğretmen hem de öğrenci için geribildirim kaynağı olarak görülebilir (Artut, 2009:344).

Dersleri ve diğer eğitimsel faaliyetleri ve bunlarla ilgili olarak elde edilen başarıyı, başta öğrencinin ve öğretmenin program amaçlarına ne dereceye kadar yaklaşabildiğini gösteren birer işarettir (Tekindal, 2002:3).

2.1.6.2.1 Mutlak Değerlendirme

Bu değerlendirmede belli bir takım standartlar bulunmaktadır. Öğrencilerin aldığı notların belirlenen bu standartlara ulaşması gerekmektedir. Bu yöntemle öğrencilere not verme, ham puanlara çevirmek ve bu yüzdeleri de harf ya da sayı notları olarak belirlemektir. Geçme notunun anlamı, alınan puanın belirlenen standart ile aynı yada yüksek olmasıdır; kalma notunun anlamı ise alınan notun belirlenen standarttan altında kalması demektir (İşman, 2001:44).

Mutlak değerlendirmede, kullanılan ölçütler daha önceden değişmez standartlar olarak belirlenmiştir. Sınıftaki diğer öğrencilerin puanları göz önüne alınmaz. Her öğrenci bağımsız olarak değerlendirilir (Beydilli, 2002:11).

2.1.6.2.2 Bağıl Değerlendirme

Bu değerlendirmede, öğrenci başarısı ele alınmadan önce sınıfın genel bir başarısı ortaya çıkarılır ve bu başarıya göre öğrencinin sınıf içindeki başarı durumuna göre not verilir. Bu yöntemde, normal dağılım eğrisi ve aritmetik ortalama ve standart kayma işlemleri kullanılması gerekmektedir (İşman, 2001:44).

2.1.7.1 Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencinin yeteneklerinin, gelişim düzeyinin ve gelişme potansiyelinin belirlenmesi sistematik olarak bir ölçme ve değerlendirme gerektirir. Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler, öğrenciler ve eğitim öğretim süreci ile ilgili bir çok kararda veri olarak kullanılır. Bu kararlar;

- Öğretimle ilgili kararlar
- Not verme ile ilgili kararlar,
- Öğrencilerin gelişim düzeyini ilgilerini ve yeteneklerini teşhis etmeye yönelik kararlar,
- Öğrencileri seçme ile ilgili kararlar,
- Öğrencileri yerleştirmeye ilgili kararlar,
- Rehberlik ve yönlendirme ile ilgili kararlar,
- Öğretim programı ile ilgili kararlar ve
- Yönetim ile ilgili kararları içerir.

Bu kararların her birinin sağlıklı olarak alınabilmesi ölçme ve değerlendirme işlemi sonucunda sağlanan verilerin ne kadar geçerli ve güvenilir olduğuna bağlıdır (Koç, 2006:246).

Eğitim bireyin bazı davranışlarını değiştirmek, onda var olmayan bazı davranışları kazandırmak amacıyla yapılır. Verilen eğitimin sonunda bireyin davranışlarında istenen yönde değişiklikler olması beklenir. Uygulanan bir eğitim programının başarılı olup olmadığının, başarılı ise ne derecede ve hangi öğrenciler için başarılı olduğunun bilinmesinde yarar vardır. Eğitim devam ederken başarısızlığın ve başarısız öğrencilerin erken tanınması, nlem alınmasını kolaylaştırır. Başarı derecesinin bilinmesi ve başarısızlık durumlarının belirlenmesi ileride yapılacak eğitsel etkinliklerin daha gerçekçi bir biçimde planlanmasına yardım eder. Bu da ancak, öğrencilerde meydana gelen davranış değişikliklerinin ölçülüp değerlendirilmesiyle mümkündür. lme sonucu, amaçlarla sonuçlar arasında yeterli bağ kurulamıyorsa öğrenmeden söz edilemez. lme ve değerlendirme ile hedef davranışlardan gerçekleşenler ve gerekleşmeyenler saptanabildiği gibi, hangi konuların yeterince öğrenildiği ve / veya öğrenilmediği de görülebilir. lme ve değerlendirme yoluyla amaçlar ve hedef davranışlar gözden geçirilip, ğrenci özelliklerine uygun hale getirilebilir; eksik ve yanlış öğrenilenler dikkate alınarak, ileriki dersler planlanabilir. Bu sayede içerikten, yöntemden, ortamdan kaynaklanan olumsuzluklar giderilerek, doğru ve etkili dönütlerle öğrencilere gerekli rehberlik yapılabilir.

Eğitim programlarıyla öğrencilerde bilişsel, duyuşsal, devinişsel davranış değişikliklerinin oluşturulması hedeflenmektedir. “Bu hedef davranışların hangileri, ne kadar gerçekleşmiştir?” sorusuna cevap bulmak için, lme ve değerlendirme işlemleri yapılır. Öğrenci başarısını belirlemeye yönelik kararlar her zaman isabetli olmaz. İsbetli kararlar verebilmek için, çok yönlü ve hatasız ölçümlere dayalı bilgi toplanması gerekir. Bu da yetmez; lme sonuçlarının doğru ölçütlere vurularak yorumlanması gerekir. lme ve değerlendirmenin kuramsal boyutunun iyi bilinmemesi, lme sonuçlarıyla ölçütlerin birbirine karıştırılmasına ve yeterli dayanaklardan yoksun kararlara neden olabilmektedir (Temel, 2010:1).

Bu nedenle öğrencide kazanımların istenen düzeyde gerçekleşmesi uygulanan eğitimin başarısına, kazanımların istenen düzeyde gerçekleşmemesi de uygulanan

eğitimin başarısızlığına kanıttır. Bu bakımdan uygulanan bir öğretim programının ve öğretimin başarılı olup olmadığı, öğrencilerde kazanımların gerçekleşme düzeyinin ölçülüp değerlendirilmesiyle mümkün olur (Bayrak, 2007:9).

2.1.8.1 Görsel Sanatlar Dersinde Ölçme ve Değerlendirme

Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin başarıları öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri esas alınarak; projeler, öğrencinin performans çalışmaları ile süreç dosyalarından elde edilen verilerle ölçülmektedir.

Ölçme, bireylerin ya da nesnelerin belirli özelliklere sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin belirlenerek sonuçların sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir. Bir başka deyişle niteliklerin nicelleştirilmesi işlemidir. Değerlendirme ise, ölçme sonuçlarını kıstaslar kullanarak nitelik hakkında bir karara varma sürecidir. Örneğin, öğrencinin görsel sanatlar dersinin uygulama çalışmasından 95 puan aldığını düşünelim. Burada öğretmenin yaptığı not verme işlemi, bir ölçme eylemidir. Değerlendirme ise bir yargılama işlemidir ve ölçme sonucunun bir ölçütle karşılaştırılmasına dayanır. Örneğin, geçme notunun 45 olması bir ölçüttür. Bu ölçüte göre 95 alan öğrenci için “geçti” ya da “başarılı” kararının alınması bir değerlendirmedir.

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin vazgeçilmez parçası, öğrencilerin değerlendirilmesidir. Öğrenci değerlendirmesi farklı boyutları olan bir süreçtir. Eğitim-öğretim etkinlikleri, öğrencilerin konu alanına yönelik bilgi ve zihinsel becerilerini kapsadığı gibi tutumlar, ilgiler, öğrenme stilleri gibi duyuşsal ve devinimsel özellikleri de içerir. İyi bir ölçme-değerlendirme süreci tüm bunları içeren, öğrencinin gelişimini farklı boyutlarda ele alan bir süreçtir. Bu boyutların her biri kendi içinde çeşitlenen ve farklı teknikleri gerektiren süreçleri kapsar.

Görsel sanatlar eğitiminde temel ilke bireysel farklılıkların gözetilmesidir. Eğitimci hiçbir zaman herkesin aynı sonucu almasını bekleyemez. İlköğretim düzeyinde sanat eğitimi oyunla başlar, öğrencinin kendi eğilimlerini, becerilerini, yeteneklerini keşfetmesine olanak sağlar. Bu durumda görsel sanatlar dersinde kullanılacak ölçme

değerlendirme araçları öz değerlendirme, kontrol listeleri, derecelendirme ölçekleri, öğrenci süreç dosyası, performans ve proje ödevleri, dereceli puanlama anahtarları olacaktır. Bu ölçme araçlarının kullanılması zorunlu değildir. Öğretmen ihtiyaç hissettiği durumlarda uygun gördüklerinden bir ya da birkaçını seçerek ve sürecin amaçlarına göre uyarlayarak kullanabilir (MEB, 2006:17).

Okullarda geleneksel olarak yapılan ölçme ve değerlendirme etkinliklerindeki en temel amaç, öğrencilerin öğrenme sonunda hangi davranışları ve hangi düzeyde kazandırdıklarını tespit etmeye yöneliktir. Bu ölçme ve değerlendirme faaliyetleri Bloom'un taksonomisine göre yürütülmektedir. Bu taksonominin en önemli problemi değerlendirme sürecinde öğrencilerin sahip oldukları farklı yetenekleri ve gelişmeye açık potansiyellerini yeterince dikkate almaması olarak görülmektedir (Çepni, 2006:79). Bununla birlikte Türkiye'de son yıllarda geliştirilen ve 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan programlar daha çok yapılandırmacı, çoklu zekâ, proje tabanlı öğrenme ile problem çözme, eleştirel düşünme, etkili iletişim gibi becerileri ön plana çıkartan kuram ve uygulamalara dayandırılmaktadır. Benimsenen bu öğrenme teorilerinin doğasına uygun yeni ölçme ve değerlendirme yaklaşımları geliştirilip, uygulanmaya başlanmıştır. "Tamamlayıcı, süreç temelli ya da alternatif değerlendirme olarak adlandırılan bu yaklaşıma göre değerlendirme öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklemek amacıyla yapılması gereken faaliyetleri kapsamaktadır. Bu görüş öğrenme ürünlerini dışlamamakla birlikte vurguyu daha çok öğrenme sürecinde gerekli olan performansların nasıl geliştiğine ve değiştiğine yapmaktadır" (Mamur, 2009:180).

2.1.9.1 Ölçme –Değerlendirme Yöntem Teknik ve Araçları

2.1.9.1.1 Performans Belirlemeye Yönelik Çalışmalar

Görsel sanatlar dersinde performans belirlemeye yönelik çalışmalar bir bütünlük arz ettiğinden tek başlık altında değerlendirilir. Ders işlenişleri; ders hazırlığı, motivasyon, bilgi paylaşma, uygulama ve değerlendirmeden oluşmaktadır. Bu basamaklardan herhangi birinde ya da birden fazla basamakta kazanımlara ya da

hedeflenen becerilere ulaşmak için öğrencilere çeşitli performans görevleri verilir. Bu görevler ders planlarında açıkça belirtilir (MEB, 2006:16).

- a. Ders saatinin 1-3. Sınıflarda 2, 4-8. Sınıflarda 1 saat olması sebebiyle öğrencinin performansını belirlemeye yönelik çalışmalar 1-3. Sınıflarda 3 puanla, 4-8. Sınıflarda 2 puanla değerlendirilir.
- b. Görsel sanatlar dersinde, öğrencinin ders ve etkinliklere katılımı ile performans görevi İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde tanımlandığı gibidir. Buna göre öğrencinin öğretim etkinliklerine; soru sorma, alıştırma yapma, çalışma kağıtlarını doldurma, tartışmalara katılma, sorumluluk alma, verilen görevi isteyerek zamanında yapma ve benzeri çabalarıyla katkıda bulunmasını gerektirir.
- c. Öğretmenler, öğrencilerin performansını belirlemeye yönelik çalışmalarını değerlendirirken gözlem formları, kontrol listeleri ve dereceli puanlama anahtarlarından uygun olanını seçerek kullanırlar.
- d. Gözlem formlarının sınıfta yapılan her etkinlik sonunda kullanılması zorunlu değildir. Öğretmen bunları gerekli gördüğü etkinliklerden sonra kullanır (MEB, 2006:16).

2.1.9.1.2 Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini, özellikle başarı seviyelerini ve öğrenme sonuçlarını değerlendirmeleri olarak açıklanabilir. Temel amaç, öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerilerini geliştirmektir. Çünkü yaşam boyu öğrenme, bireylerin yalnızca bağımsız çalışmalarını değil aynı zamanda kendi başarı ve gelişimlerini değerlendirmelerini de zorunlu kılmaktadır. Değerlendirme süreci, öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı, öğrencilerin kendi güçlü ve eksik yanları ile becerileri hakkında fikir verir (MEB, 2006:16).

Görsel Sanatlar dersinde yaptırılacak olan öz değerlendirme çalışmaları öğrencilere not vermek için değil, kendilerini ifade etme ve etkili bir öğrenme için kullanılmalıdır.

Öz değerlendirme araçları öğretmen tarafından hazırlanmakta ve öğrenci sanat çalışması bitirdikten sonra çizelgeyi kendisi doldurmaktadır. Böylece öğretmen öğrencinin kendi çalışması hakkındaki fikirlerini ve duygularını öğrenme fırsatı bulur. “Öğrenciler kendi çalışmaları hakkında ne düşündüler, o çalışmadan sonra ne öğrendiklerini düşündüler, hoşlarına gitmeyen şeyler neler olmuştur, daha sonra ne çalışmak isterler” gibi sorular öğretmene ve öğrenciye yapılanları gözden geçirme olanağı vermektedir. Ayrıca öğrenci yapmış olduğu çalışmayı; Önceki çalışmalarımı karşılaştırdığımda çalışmayı nasıl buluyorum?, Bu sanat çalışmasında anlatımı kuvvetlendirmek için daha önce yapmadığım bir şey yapmaya çalıştım mı? Uygulama sürecinde yapmış olduğum seçimler neydi?. Eğer bu çalışmayı tekrar yapsaydım nasıl yapardım? gibi sorularla kendilerini denetleyebilir. Bu süreci Grady (1992) kendi kendine tekrar düşünme ve kendini sorgulama olarak açıklamaktadır. San’a (1977) göre ise, çocuklardan yaratılarını açıklamalarını istemek onları değerlendirme yapmaya yöneltmek demektir. Böylelikle çocuk daha sonraki sanatsal ürünleri hakkında yeni düşünme ve uygulama teknikleri geliştirebilmektedir. Öz değerlendirme yoluyla öğrenciler kendilerine dışarıdan bakarak güçlü ve zayıf yönlerini fark edebilme, öğretmenler ise, öğrencinin sanat bilgisine, sanat kavramlarına ve tekniklere yönelik bakış açılarını izleme olanağı bulabilmektedir (Mamur, 2009:181).

2.1.9.1.3 Grup Değerlendirme

Öğrenci grup değerlendirmeleri ya da grup tartışmaları eleştirel düşünme becerilerini geliştiren bir tekniktir. Görsel sanatlarda grup üyelerinin kendi çalışmalarını değerlendirmesi esastır. Bu değerlendirme, öğretmen tarafından önceden hazırlanan ölçütlere ya da kılavuz kitapta bulunan ölçütlere göre yapılır. “Grup çalışmalarında grupta çalışma becerisine yönelik genel değerlendirmeler yapılmalıdır. Görsel sanatlar eğitiminin bir duyarlılık eğitimi olduğu noktasından hareketle, öğrencilerin birbirlerine olan güvenlerini sarsacak, arkadaşlık bağlarını zedeleyecek, kıskançlık duygularını harekete geçirecek ölçütlerden kaçınılmalıdır. Öğrencilerin grupta yaptıkları çalışmalarda amaçlarını, kaygılarını, beklentilerini, karşılaştıkları

güçlükleri, beğendikleri yönleri ifade etmeleri yönünden ölçütler kullanılmalıdır”(MEB, 2006:17).

Görsel sanatlar eğitimi sürecinde yaptırılan grup değerlendirme çalışmaları öğrencilere not vermek için değil kendilerini ifade etme ve etkili bir öğrenme için kullanılmalıdır.

Grup tartışmaları yoluyla öğrencinin görsel ayımsama, tema ve fikirleri sorgulama, estetik deneyim ve değerlerine yönelik performansı izlenebilir. Fakat grup tartışmalarının sağlıklı yürütülebilmesi önceden tartışma sürecinin planlaması ile mümkündür. Çünkü öğrencinin sanatsal çalışmasının tartışmaya açılması rahatsız edici olabilir. Fakat tartışmanın övgü ifadeleri ile başlaması ve daha sonra önerilerle ilerlemesi ile etkililiği sağlanabilir (Mamur, 2009:182).

2.1.9.1.4 Projeler

Öğrencilere verilecek projeler, öğrencilerin bilgi, beceri ve yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri çalışmalar olmalıdır.

a. Öğrenciler bir ders yılında isterlerse görsel sanatlar dersinden bireysel ya da grup çalışması şeklinde öğretmen rehberliğinde en az bir proje hazırlar. Projeler, önceden belirlenen ölçütlere göre hazırlanan değerlendirme ölçeği veya dereceli puanlama anahtarına göre teslim edildikleri dönemde değerlendirilir. 1, 2 ve 3'üncü sınıflarda öğrencilerin gelişimi, ilerleme ve çabaları, öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilecek olan projeler ve performanslarını belirlemeye yönelik çalışmaları, öğretmen gözlemleriyle belirlenir.

b. Proje konuları zümre öğretmenleri tarafından belirlenebileceği gibi öğrencilerin ilgi duydukları alanlara göre bireysel ya da grup olarak proje konusu da belirlenebilir.

c. Verilen proje konuları, öğrencilerin düzeyine uygun ve yerel imkânlarla yapılabilecek nitelikte olmalıdır.

ç. Grup hâlinde yapılacak projelerde grupların cinsiyet, başarı durumu vb. özellikleri bakımından heterojen olmasına dikkat edilmelidir.

d. Grup çalışmalarında, grup üyelerinin görev dağılımı, projenin her aşaması için net olarak yapılmalıdır.

Görev dağılımı grup üyeleri tarafından yapılarak öğretmenin görüşüne sunulur.

e. Projenin her aşamasında görevlerin yapılıp yapılmadığı, aşamanın bitiminde öğretmen tarafından kontrol edilir ve grup üyelerine geri bildirim verilir. Görevini yeterince yerine getirmeyen öğrencilerin bireysel özelliklerine de dikkat edilerek gerekli önlemler alınır ve öğretmen tarafından yeni yönlendirmeler yapılır (MEB, 2009:17).

2.1.9.1.5 Öğrenci Ürün Dosyası

a. Öğrenci ürün dosyası; öğrencinin yıl içinde yaptığı tüm çalışmaların, ürünlerin bulunduğu bir dosyadır. Bu dosya, öğrencinin çalışmalarını karşılaştırma, yorumlama, saklama, yaptığı işe değer verme, saygı duyma bilinci geliştirmesine ve kendi gelişimini izlemesine yardımcı olur.

b. Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin yaptığı tüm çalışmalar birer değerdir. Bunun yanı sıra öğrencinin ulaşmak istediği hedef ve bu hedefe ulaşmak için gösterdiği çabanın bir sonucu olarak ortaya çıkan ön çalışmalar, ürünler, kendini ifade eden yazılar vb. öğrenci ürün dosyasının içeriğini oluşturur.

c. Öğrenci ürün dosyasındaki çalışmalarının değerlendirilmesine yönelik hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ile her dönem için, dönem sonunda bir puanla değerlendirilir.

d. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrenciler belirli ölçütler doğrultusunda kendilerini ve akranlarını değerlendirirler. Öz değerlendirme yapmak amacıyla açık uçlu sorular, sözel ifadeler ya da formlar kullanılır. Öz değerlendirme çalışmaları öğretmenlerin uygun gördükleri sıklıkta yapılır. Öz değerlendirme çalışmalarıyla öğrencilere not verilmez. Sonuçlar öğrencinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla kullanılır.

Öğrenci ürün dosyasının amaçları şunlardır:

1. Öğrencinin öz disiplin ve sorumluluk bilincini geliştirmek ve kendi kendini değerlendirme becerisi kazandırmak,
2. Öğrencinin gelişimini örneklerle ve daha sağlıklı izleyebilmek,
3. Öğrencinin gelecekteki öğrenmelerine bilgi sunmak ve ışık tutmak,
4. Öğrencinin yeteneklerini sergilemek ve ilgi alanlarını geliştirmek,
5. Öğrencinin, arkadaşlarının gelişimini izleyerek birbirlerine yardımcı olmalarını sağlamak ve böylelikle gelecekte yapacakları ekip çalışmalarına başlangıç yapmak,
6. Öğrencinin kendi çalışmalarını değerlendirmesine yardım etmek,
7. Öğretmene eğitimle ilgili kararlar vermede yardım etmek,
8. Ailenin öğrencinin çalışmaları hakkında bilgi almasını sağlamak ve onlarla iletişim kurmak,
9. Ürün ve süreci değerlendirmek için bilgi toplamak,

Öğrenci ürün dosyasının içinde olması gerekenler;

1. Kapak: Başlık, isim, eğitim öğretim yılı, içindekiler sayfasının bulunduğu kapak sayfası hazırlanır.
2. İçindekiler: Dosya içeriğinin tümü maddeler hâlinde sayfa numaralarıyla birlikte yazılır.
3. Ön söz: Öğrenci, çalışmalarının başlangıçtan o ana kadarki gelişimi hakkındaki düşüncelerini anlatır.
4. Öğrenci tarafından dosyaya konulan tüm ürünler ya da çalışmalar; öğrencilere ait ödevler (taslak ya da bitmiş hâlleri), günlükler, araştırmalar, problemler ve çözüm yolları, diyagramlar, fotoğraflar, resimler, video-kaset ve ses kasetleri ya da CD'ler, grup ödevleri ve projeler, öğretmen anekdotları, öğretmen kontrol listeleri ve tüm çalışmaları bir araya getirilir (MEB, 2009:22).

2.1.9.1.6 Açık Uçlu Soru Türü

Açık uçlu soru türü öğrencilerin kendi çalışmaları, sanatçıların eserleri, tarihi eserler, arkadaşlarının çalışmaları vb. hakkında sorulan soruları sözel olarak cevaplaması için kullanılır. Kişinin özgün, araştırmacı, yaratıcı düşünme, görsel ifade ve sanatsal

birikimlerini sözle ifade etme gücünü, belli konulardaki görüşünü, ilgi ve tutumunu ölçmede açık uçlu soru türleri kullanışlıdır (MEB, 2009:24).

2.1.9.1.7 Doğru –Yanlış Türü Sorular

Doğru-yanlış türü sorularda, görsel unsurlara dayalı, görsel sanatlara uygun bir cümleinin mevcut olan bilgilere bağılı olarak doğru mu yanlış mı olduğunun belirlenmesi istenir (MEB, 2009:24).

Doğru – yanlış testleri bir konu alanındaki genellemeleri, konular arasındaki karşılaştırmaları, olayların nedensel ilişkilerini, olaylar ve olgular arasındaki ilişkileri, olayların sonuçlarına dönük kestirimleri, bir sürecin basamaklarını test etme amacı ile kullanılabilir (İlgar, 2012:23).

2.1.9.1.8 Eşleştirmeli Soru Türleri

İki grup halinde verilen ve birbirleriyle ilgili olan bilgi öğelerinin, belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesini gerektirir. “Kim?, Ne?, Nerede? vb.” soruların cevabını oluşturan olgusal bilgilerin ölçülmesinde kullanılır (MEB, 2009:24).

2.1.9.1.9 Kısa Cevaplı Soru Türü

Bir kelime, bir sembol, bir rakam ya da en çok birkaç kelime ile cevaplanabilen soru türüne denir. Bu tür sorular, bilgi basamağını ölçmek için uygundur. Öğrenci, sorunun cevabını kendisi sözel olarak ifade eder (MEB, 2009:24).

2.1.9.1.10 Çoktan Seçmeli Soru Türü

Yöneltilen bir soruya seçenekler verilerek öğrencinin doğru seçeneği bulması istenir. Çoktan seçmeli sorular, yazma, yaratıcı düşünme gibi becerileri ölçmek için uygun değildir; daha çok bilgi, zihinsel beceriler ve algısal yeteneklerin ölçülmesinde kullanılır.

Madde kökü ve seçeneklerden oluşan objektif test türüdür. Her bir sorunun bir doğru cevabı ve çeldiricileri vardır (İlgar,2012:43).

Örnek: Aşağıdaki renklerden hangisi ana renk değildir?

A)Mor B)Sarı C)Mavi D)Kırmızı

2.1.9.1.11 Görüşme

Öğrencilerle yapılan görüşmeler, öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili kazanımlara yönelik etkinlikleri ve konuları algılama ve anlama düzeylerinin değerlendirilmesine yardım eder (MEB, 2009:24).

2.1.9.1.12 Gözlemler

Görsel sanatlar dersi açısından önemli bir yöntemdir. Gözlemler, öğrenciler hakkında doğru ve hızla algılanabilen bilgiler sağlar.

Aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi öğretmenlere gözlem yapmada kolaylık sağlayacaktır:

- Ölçütleri koyarken bireysel farklılıkları göz önünde bulundurunuz.
- Her öğrenciyi birkaç kez gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik durumlarda ve farklı günlerde gözlemleyiniz.
- Her öğrenciyi değişik özellikler, beceriler ve davranışlara göre değerlendiriniz.
- Gözlem için yapılan değerlendirmeyi zaman geçmeden kaydediniz (MEB, 2009:24).

2.1.9.1.13 Kontrol Listeleri

“Kontrol listeleri, öğrenci başarısını tespit etmek ve öğrencinin gelişimini sağlamak amaçlı kullanılan ölçme tekniklerinden biridir. Kontrol listeleri eğitsel süreçte öğrenci hakkında bilgi toplama ve bu bilgileri organize etmede etkilidir. Bitmiş veya yarım

alışmalar, malzemeler, kontrol listeleri ile takip edilip değerlendirilebilir” (İleri, 2002:87). Öğrencinin başarı düzeyi “hayır”, “hiçbiri” “az” “evet” ve “çok” gibi ölçeklerle kontrol edilebilir. Kontrol listeleri hafta hafta karşılaştırılarak gelişimin olup olmadığı tespit edilebilir.

Öğretmenin tercihine ve amacına bağlı olarak kontrol listelerinden elde edilen sonuçlar, değerlendirmede öğretmene kaynaklık edebilir. Öğretmen, kontrol listesini dilediği sayıda kullanabileceği şekilde hazırlayabilir (MEB, 2009:25).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1 Bulgular ve Yorum

Bu araştırmada; Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin Görsel Sanatlar dersinde uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla öğretmenlere uygulanan anketler sonucunda bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgular tablolarla gösterilmiş ve yorumlamalara yer verilmiştir.

3.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

1. Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliğine yönelik görsel sanatlar öğretmenlerinin bakış açılarında frekans ve yüzde değerlerine göre bir farklılık var mıdır?

Tablo 1. Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabında bulunan ölçme ve değerlendirme formlarını uygulanabilir bulurum.

Değeri	Freakans f	Yüzde %
Her Zaman	10	20,0
Çoğu Zaman	15	36,0
Ara Sıra	22	44,0
Çok Seyrek	3	6,0
Hiçbir Zaman	--	--

Öğretmenlerin %20,0'si her zaman, %36,0'sı çoğu zaman cevabıyla “Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabında bulunan ölçme ve değerlendirme formlarını uygulanabilir bulurum” görüşündedirler. Öğretmenlerin %44,0'ü ara sıra, %6,0'sı ise çok seyrek cevabını vermişlerdir.

3.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

2. Öğretmenler, ölçme ve değerlendirme yaparken öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate almakta mıdır?

Tablo 2. Ölçme ve değerlendirme yaparken öğrencilerin bireysel özelliklerini (yaş, cinsiyet, ilgi, yetenek v. b) dikkate alırım.

Değeri	Freakans f	Yüzde %
Her Zaman	6	12,0
Çoğu Zaman	18	36,0
Ara Sıra	20	40,0
Çok Seyrek	6	12,0
Hiçbir Zaman	--	--

Ölçme ve değerlendirme yaparken öğrencilerin bireysel özelliklerini (yaş, cinsiyet, ilgi, yetenek v. b) dikkate alırım” sorusuna öğretmenlerin %12,0’si her zaman, %36,0’sı çoğu zaman, %40,0’ı ara sıra ve %12,0’si ise çok seyrek cevabını vermişlerdir.

3.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

3. Öğretmenler, sadece dönem sonlarında değil öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yapmakta mıdır?

Tablo 3. Sadece dönem sonlarında değil, öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yaparım.

Değeri	Freakans f	Yüzde %
Her Zaman	4	8,0
Çoğu Zaman	2	4,0
Ara Sıra	17	34,0
Çok Seyrek	11	22,0
Hiçbir Zaman	16	32,0

Öğretmenlerin %8,0'i her zaman ve %4,0'ü çoğu zaman cevabı ile “Sadece dönem sonlarında değil, öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yaparım” görüşündedirler. %34,0'ü ara sıra, %22,0'si çok seyrek, %32,0'si çok seyrek cevaplarıyla ölçme ve değerlendirmenin çoğunlukla dönem sonlarında yapıldığı cevabını vermişlerdir.

3.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4. Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını işlevsel ve doğru bulmakta mıdır?

Tablo 4. Görsel Sanatlar Dersi Kılavuz Kitabını İşlevsel ve Doğru Bulurum

Değeri	Freakans f	Yüzde %
Her Zaman	7	14,0
Çoğu Zaman	23	46,0
Ara Sıra	16	32,0
Çok Seyrek	4	8,0
Hiçbir Zaman	--	--

Tablo birdeki sonuçlara göre, öğretmenlerin %14,0 oranında her zaman ve %46,0 oranında çoğu zaman cevabı ile “Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını işlevsel ve doğru bulurum” görüşünde en yüksek cevap oranını sağlamış,%32,0 oranında ara sıra cevabı ile kararsızlığını ifade etmiş, %8,0 oranında öğretmen ise çok seyrek cevabını vermişlerdir.

3.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

5. Öğretmenlerin hiç bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanmadan, öğrencinin genel durumuna göre not verme durumları ne ölçüdedir?

Tablo 5. Hiç bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanmadan, öğrencinin genel durumuna göre not veririm.

Değeri	Freakans f	Yüzde %
Her Zaman	7	14,0
Çoğu Zaman	9	18,0
Ara Sıra	14	48,0
Çok Seyrek	6	12,0
Hiçbir Zaman	4	8,0

Tablo 5'deki sonuçlara göre, “Hiç bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanmadan, öğrencinin genel durumuna göre not veririm” sorusuna öğretmenlerin %14,0'ü her zaman, %18,0'i çoğu zaman ve en yüksek oranla %48,0'i ara sıra cevabını vermiş. Öğretmenlerin %12,0'si çok seyrek ve %8,0'i ise hiçbir zaman cevabını vermişlerdir.

3.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görsel sanatlar öğretmenlerinin gözlem formu, kontrol listesi, öğrenci sergileri, öz değerlendirme formu, ürün dosyası ve grup formu kullanmalarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri farklılık göstermekte midir?

Tablo 13. Proje ödevlerinin değerlendirilmesinde kılavuz kitapta yer alan proje ödevi dereceli puanlama anahtarı I ve derecelendirme ölçeği II'nin kullanımına yönelik frekans ve yüzde sonuçları.

Proje ödevlerini değerlendirirken görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan proje ödevine yönelik dereceli puanlama anahtarı I veya proje ödevine yönelik derecelendirme ölçeği II' den herhangi birini kullanmakta mısınız?	Frekans	%
Kullanıyorum	17	34,0
Kendi hazırlamış olduğum formu kullanıyorum	22	44,0
Hiçbir formu kullanmıyorum	11	22,0
Toplam	50	100,0

Tablo 13'e göre öğretmenlerin proje ödevinin değerlendirirken kılavuz kitapta yer alan dereceli puanlama anahtarı I veya derecelendirme ölçeği II'yi kullanmakta mısınız sorusuna ilişkin bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %34,0'ünün kullanıyorum, %44,0'ünün ise kendi hazırlamış olduğum formu kullanıyorum dediği görülmüştür. Öğretmenlerin %22,0'sinin ise hiçbir form kullanmadığı görülmüştür.

Tablo 14. Görsel sanatlar öğretmenlerinin kılavuz kitapta yer alan gözlem formunu kullanmalarına yönelik frekans ve yüzdeler görülmektedir.

Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan gözlem formunu kullanıyor musunuz?	Frekans	%
Kullanıyorum	14	28,0
Kendi oluşturduğum gözlem formunu kullanıyorum	23	46,0
Yeterli zaman olmadığı için hiçbir gözlem formu kullanmıyorum	13	26,0
Toplam	50	100,0

“Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan gözlem formunu kullanıyor musunuz?” sorusuna ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında ise öğretmenlerin %28'inin kullanıyorum %46,0'sının kendi oluşturduğu gözlem formunu kullandığı, %26,0'sının ise yeterli zaman olmadığı için hiçbir gözlem formu kullanmıyorum dediği görülmüştür.

Tablo 15. Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan kontrol listelerinin kullanımına yönelik frekans ve yüzde sonuçları

Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan kontrol listesini kullanıyor musunuz?	Frekans	%
Kullanıyorum	14	28,0
Kendi oluşturduğum kontrol listesini kullanıyorum	32	64,0
Hiçbir kontrol listesi kullanmıyorum	4	8,0
Toplam	50	100,0

Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan kontrol listesini kullanıyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin %28,0'inin kullandığını, %64'si gibi büyük bir çoğunluğun kendi oluşturduğu kontrol listesini kullandığını, %8,0' inin ise hiçbir kontrol listesi kullanmadığını cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 16. Öğrenci çalışmalarının sergilenmesine yönelik frekans ve yüzde sonuçları.

Öğrenci çalışmalarını sergiliyorsanız nerede sergiliyorsunuz?	Frekans	%
Okul panolarında sergiliyoruz	4	8,0
Okul panolarında ve okulda açtığımız sergide	22	44,0
Okul panolarında ve okul dışında bir alanda	20	40,0
Okul dışında bir yerde sergi açıyoruz	4	8,0
Toplam	50	100,0

Öğretmenlerin %8,0'i her zaman ve %4,0'ü çoğu zaman cevabı ile "Sadece dönem sonlarında değil, öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yaparım" görüşündedirler. %34,0'ü ara sıra, %22,0'si çok seyrek, %32,0'si çok seyrek cevaplarıyla ölçme ve değerlendirmenin çoğunlukla dönem sonlarında yapıldığı cevabını vermişlerdir.

Tablo 17. Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerilerini geliştirmek için hazırlanmış olan öz değerlendirme formunun öğrencilere uygulanabilirliğini gösteren frekans ve yüzde sonuçları.

Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerilerini geliştirmek için hazırlanmış olan öz değerlendirme formunu öğrencilerinize uygulatmakta mısınız?	Frekans	%
Uygulattıyorum	10	20,0
Uygulattım	13	26,0
Zaman yetmediği için uygulattım	25	50,0
Kendi hazırladığım formu uygulattım	2	4,0
Toplam	50	100,0

Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan öz değerlendirme formunu kullanıyor musunuz? sorusuna öğretmenlerin %20,0'sinin uygulatıyorum, %26'sının uygulatmıyorum, %50,0 gibi büyük bir çoğunluğun zaman yetmediği için uygulatmıyorum, %4,0'ünün ise kendi hazırlamış olduğum formu uygulatmaktayım cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 18. Grup çalışmalarında öğrencilere görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan grup değerlendirme formunu uygulanabilirliğine yönelik frekans ve yüzde sonuçları

Grup çalışmalarında öğrencilerinize görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan grup değerlendirme formunu uygulatmaktasınız?	Frekans	%
Uygulattıyorum	10	20,0
Uygulattım	15	30,0
Zaman yetmediği için uygulattım	22	44,0
Kendi hazırlamış olduğum formu uygulattım	3	6,0
Toplam	50	100,0

Tablo 18 incelendiğinde öğretmenlerin, grup çalışmalarında öğrencilerinize görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan grup değerlendirme formunu uygulatmaktasınız? Sorusuna %20,0'si uygulattıyorum, %30,0'u uygulattım görüşüne katılırken, %44,0'ü zaman yetmediği için uygulattım ve %6,0'si ise kendi hazırlamış olduğum formu uygulattım cevabını vermişlerdir.

Tablo 19. Öğretmen kılavuz kitabında yer alan ürün dosyasına yönelik dereceli puanlama anahtarını kullanıyor musunuz?

Öğretmen kılavuz kitabında yer alan ürün dosyasına yönelik dereceli puanlama anahtarını kullanıyor musunuz?	Frekans	%
---	---------	---

Tümüyle (aynen) kullanıyorum	7	14,0
Ürün dosyası kullanıyorum fakat dereceli puanlama anahtarını kullanmıyorum	17	34,0
Kendi oluşturduğum formu kullanıyorum	21	42,0
Öğrencilere ürün dosyası kullandırtmıyorum	5	10,0
Toplam	50	100,0

Öğretmen kılavuz kitabında yer alan ürün dosyasına yönelik dereceli puanlama anahtarını kullanıyor musunuz? Sorusuna öğretmenlerin %14,0'ü tümüyle (aynen) kullanıyorum, %34,0'ü ürün dosyası kullanıyorum fakat dereceli puanlama anahtarını kullanmıyorum, %42,0'sinin kendi oluşturduğum formu kullanıyorum ve %10,0 'nun ise öğrencilere ürün dosyası kullandırtmıyorum dediği görülmüştür.

Tablo 20. Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi formlarının uygulanmasına yönelik frekans ve yüzde sonuçları

Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi formlarının uygulanmasını ne derece gerekli buluyorsunuz?	Frekans	%
Çok gerekli buluyorum	2	4,0
Oldukça gerekli buluyorum	2	4,0
Gerekli buluyorum	16	32,0
Biraz gerekli buluyorum	14	28,0
Hiç gerekli bulmuyorum	16	32,0
Toplam	50	100,0

Tablo 20'de görüldüğü üzere öğretmenlerin, kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi formlarının uygulanmasını ne derece gerekli buluyorsunuz? Sorusuna %4,0'ünün çok gerekli bulurum, %4,0'ünün oldukça gerekli bulurum, %32,0'sinin gerekli bulurum, %28,0'inin biraz gerekli bulurum ve %32,0'sinin ise hiç gerekli bulmuyorum cevabını verdikleri görülmüştür.

Tablo 21.Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin karne notları dikkate alındığında başarı oranı nedir?

Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin karne notları dikkate alındığında başarı oranı nedir?	Frekans	%
% 25'den az	----	----
% 25-50 arası	----	----
% 51-75 arası	2	4,0
% 76-99 arası	31	62,0
% 100	17	34,0
Toplam	50	100,0

Tablo 21 incelendiğinde; öğrencilerin karne notları dikkate alındığında başarı oranının ne olacağı sorusuna ankete katılan öğretmenlerden hiç biri %25'den az ve %25- 50 arası cevabını vermemiştir.%4,0'lük oranla %51-75 arası, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun karne notlarının %76-99 arası olduğunu ve %34,0'ünün de başarı oranın %100 olduğunu belirttikleri görülmüştür.

Tablo 22. Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi esas alınarak yapılacak bir değerlendirmede;

Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi esas alınarak yapılacak bir değerlendirmede;	Frekans	%
Öğrencilerin ancak %25'i ya da daha azı başarılı olabilir.	7	14,0
Başarı oranı %25-50 arasında değişir	10	20,0
Başarı oranı %50-75 arasında değişir.	22	44,0
Başarı oranı %75-99 arasında değişir.	8	16,0
Başarı oranı %100 olur.	3	6,0
Toplam	50	100,0

“Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi esas alınarak yapılacak bir değerlendirmede;” başarı

oranı ne olurdu sorusuna ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında ise öğretmenlerin %14,0'ünün öğrencilerin %25'i ya da daha azı başarılı olabilir, % 20,0'sinin başarı oranı %25-50 arasında değişir ve %44,0'ünün ise başarı oranı %50-75 arasında değişebileceğini düşündükleri görülmüştür. Öğretmenlerin % 16,0'sinin %75-99 ve sadece % 6,0'sinin başarının %100 olacağı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

3.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Sergilere Katılıp Katılmamalarının Kılavuz Kitaptaki Ölçme Ve Değerlendirme Ölçeklerine Uygulanabilirliğine Yönelik Bakış Açılarında Farklılık Yaratmakta mıdır?

Tablo 23 Sergi Faaliyetlerine Katılma Durumuna İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Bulguları

Ders Haftada Kaç Saat Olmalı	Kareler toplamı	S.D.	Ortalama Kare	F	Önem Düzeyi
Gruplar arası	96,300	4	24,075	3,993	,042
Gruplar içi	543,700	45	12,082		p<0.000
Toplam	640,000	49			anamlı

Tablo 23. Sergi Faaliyetlerine Katılma Durumuna ilişkin tek yönlü varyans analizi bulgularına göre anlamlı farklılıklar görülmektedir (p<0.042 anlamlı).

Sergi Faaliyetlerine Katılma Durumuna Yönelik Çoklu Karşılaştırma

Post Hoch LSD Testi Bulguları

Tablo24. Sergi Faaliyetlerine Katılma Durumuna Yönelik Çoklu karşılaştırma Post Hoch LSD (Least Significant Difference) Testi Bulguları

Sergi hazırlıklarım var diyenler ile karma sergilere katıldım diyenler arasındaki fark		Ortalamalar Arası Fark	Önem Düzeyi
Hazırlıklarım var diyenler	Karma sergilere katıldım	4,20000	p<0.05
Karma sergilere katıldım diyenler	Sergi açtım diyenler	3,90000	p<0.05

Tablo 24'e göre karma sergilere katıldım diyenler ile, sergi açtım diyenler arasında sergi açtım diyenler lehine farklar görülmüştür. Karma sergilere katıldım diyenler ile sergi hazırlıklarım var diyenler arasında sergi hazırlıklarım var diyenler lehine farklılıklar görülmüştür.

3.1.2 Anket Verilerinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

3.1.2.1 Görsel Sanatlar Öğretmenleri'nin Cinsiyetlerine Göre Dağılımlarını Gösteren Frekans ve Yüzdeler

Tablo:3. Görsel sanatlar öğretmenlerin cinsiyetlerine göre frekans ve yüzdeleri

Cinsiyetiniz?	Frekans	%
Bayan	38	76,0
Bay	12	24,0
Toplam	50	100,0

Tablo 3'de görüldüğü gibi ankete katılan görsel sanatlar öğretmenlerinin %76,0'sı bayan, %24,0'ü baydır.

3.1.2.2 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Yaşını Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 4.Görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşını belirlemeye yönelik frekans ve yüzdeleri

Yaşınız?	Frekans	%
20-25 arası	1	2,0
26-30 arası	4	8,0
31-40 arası	30	60,0
41-45 arası	9	18,0
46 ve üstü	6	12,0
Toplam	50	100,0

Tablo 4’de görüldüğü üzere öğretmenlerin yaş durumu incelendiğinde %2,0’nin 20-25, %8,0’inin ise 26-30 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Ankete katılan öğretmenlerin % 60,0 gibi büyük bir oranla 31-40 yaş aralığında olduğu saptanmıştır.%18,0’inin 41-45, %12,0’sinin ise 46 yaş ve üzeri olduğu görülmüştür.

3.1.2.3 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Hizmet Süresini Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo: 5 Görsel sanatlar öğretmenlerinin hizmet süresini belirlemeye yönelik frekans ve yüzdeler

Hizmet süreniz?	Frekans	%
0-5 yıl	3	6,0
6- 10 yıl	8	16,0
11-20 yıl	33	66,0
21-25 yıl	2	4,0
26 ve üstü	4	8,0
Toplam	50	100,0

Tablo 5’e göre öğretmenlerin hizmet sürelerine ilişkin bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin % 6’sının 0-5 yıl, %16,0’sının 6-10 yıl, en yüksek yıl aralığı olarak %66,0’sının 11-20 yıl hizmet süresi olduğu görülmüştür. %4,0’ünün

hizmet sürelerinin 21-25 yıl ve %8,0'inin ise hizmet yaşının 26 yaş ve üzeri olduğu görülmüştür.

3.1.2.4 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Lisans Programını Belirlemeye Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 6. Görsel sanatlar öğretmenlerinin mezun olduklarını lisans programını belirlemeye yönelik frekans ve yüzdeler

Mezun olduğunuz lisans programı?	Frekans	%
Eğitim Enstitüsü	3	6,0
Eğitim Fakültesi	43	86,0
Güzel Sanatlar Fakültesi	4	8,0
Toplam	50	100,0

Tablo 6'e göre öğretmenlerin mezun oldukları lisans programlarına ilişkin bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %6,0'sının Eğitim Enstitüsü, %86,0'sının Eğitim Fakültesi, %4,0'ünün Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun oldukları görülmüştür.

3.1.2.5 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Son Beş Yılda Sergi Faaliyetlerine Yönelik Durumlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 7. Görsel sanatlar öğretmenlerinin son beş yılda sergi faaliyetlerine yönelik durumlarını gösteren frekans ve yüzdeler

Son beş yıldır sergi faaliyeti durumunuz nedir?	Frekans	%
Kişisel sergi açtım	5	10,0
Karma sergilere katıldım	10	20,0
Kişisel ve karma sergilere katıldım	5	10,0
Sergi hazırlıklarım var	10	20,0
Hiç sergi açmadım	20	40,0
Toplam	50	100,0

Tablo 7’de görüldüğü gibi, Görsel sanatlar öğretmenlerinin son beş yılda sergi faaliyetleri incelendiğinde %10,0’unun kişisel sergi açtım ve kişisel ve karma sergilere katıldım dediği görülmüştür. %20,0’sinin ise karma sergilere katıldım ve sergi hazırlıklarım var dediği görülmüştür. Öğretmenlerin %40,0 gibi büyük bir oranla hiç sergi açmadım dediği görülmüştür.

3.1.2.6 Öğretmenlerin Sanatla İlgili Takip Ettiği Süreli Yayınlar Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 8. Öğretmenlerin sanatla ilgili takip ettiğiniz süreli yayınlara yönelik frekans ve yüzde sonuçları.

Sanatla ilgili takip ettiğiniz süreli yayın var mı?	Frekans	%
Evet	28	56,0
Hayır	22	44,0
Toplam	50	100,0

Tablo 8’de görüldüğü üzere, Görsel sanatlar öğretmenlerinin %56,0’ sının evet cevabı ile sanatla ilgili takip ettikleri süreli yayın olduğunu, %44,0’ının ise sanatla ilgili takip ettikleri bir yayın olmadığı görülüyor.

3.1.2.7 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Haftalık Görsel Sanatlar Ders Saatini Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 9. Görsel sanatlar öğretmenlerinin haftalık görsel sanatlar ders saatini gösteren frekans ve yüzdeler

Haftada kaç saat görsel sanatlar dersine giriyorsunuz?	Frekans	%
5-10 saat	19	38,0
11-15 saat	14	28,0
16-20 saat	13	26,0
21-30 saat	2	4,0
31 ve üstü	2	4,0
Toplam	50	100,0

Tablo 9'a göre öğretmenlerin haftalık ders saati sürelerine ilişkin bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %38,0'inin 5-10 saat, %28,0'inin 11-15 saat, %26,0'sının haftalık 16-20 ders saati süresi olduğu görülmüştür. %4,0'ünün haftalık ders saati sürelerinin ise 21-30 saat ve 31 ve üstü olduğu görülmüştür.

3.1.2.8 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Ders Verdikleri Sınıfların Öğrenci Mevcutlarını Gösteren Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 10. Görsel sanatlar öğretmenlerinin ders verdikleri sınıfların öğrenci mevcutlarını gösteren frekans ve yüzdeler.

Sınıf mevcudunuz ortalama ne kadardır?	Frekans	%
20 ve daha az	4	8,0
21-30	18	36,0
31-40	25	50,0
41-50	3	6,0
Toplam	50	100,0

Tablo 10'a göre öğretmenlerin sınıf mevcuduna ilişkin bulgular incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %8,0'inin sınıf mevcudunun 20 ve daha az olduğu görülmüştür, %36,0'sının 21-30, %50,0 gibi büyük bir çoğunluğun ise sınıf mevcudunun 31-40 öğrenci olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin %6,0'sının sınıf mevcudun ise 41-50 öğrenci olduğu görülmüştür.

3.1.2.9 Görsel Sanatlar Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullardaki Atölye Ortamının Olup Olmadığına Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımlar

Tablo 11. Görsel Sanatlar öğretmenlerin çalıştıkları okullardaki atölye ortamının olup olmadığına yönelik frekans ve yüzdeler.

Okulunuzda öğrencilerinizle verimli ders işleyebileceğiniz atölye ortamınız var mı?	Frekans	%
Görsel sanat Atölyemiz yok	30	60,0
Görsel sanat Atölyemiz var	20	40,0
Toplam	50	100,0

Tablo 11’de görüldüğü üzere, okullarda Görsel sanatlar öğretmenlerinin %60,0’ının öğrencilerle verimli ders işleyebilecekleri atölye ortamları bulunmamaktadır. %40,0’in ise görsel sanatlar atölyelerinin olduğu görülmüştür.

3.1.2.10 Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenci Çalışmalarını Sergileme Durumlarına Yönelik Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo 12.Öğretmenlerin öğrenci çalışmalarını sergileme durumlarına yönelik frekans ve yüzde sonuçları.

Öğrenci çalışmalarını sergiliyor musunuz?	Frekans	%
Sergiliyoruz	47	94,0
Sergilemiyoruz	3	6,0
Toplam	50	100,0

Tablo 12’de görüldüğü gibi, okullarda öğrenci çalışmalarını sergiliyor musunuz sorusuna öğretmenlerin %94,0’ünün sergiliyoruz dediği görülmüştür. Öğretmenlerin %6,0 gibi çok düşük bir kısmı da öğrenci çalışmalarını sergilemediklerini belirtmiştir.

3.1.3 Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği Konusundaki Düşünceleriniz Nelerdir? Açık Uçlu Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ö-3 40’ dakikalık bir süre içinde, ölçme ve değerlendirmenin Bakanlığın belirlediği şekilde yapılmasının mümkün olmadığını,

Ö-7 Ders saatinin 1 saat olmasının çok yetersiz olduğunu, konuları anlatma ve uygulamada zorluklar yaşandığını, derse önem verilmemesi ve velilerin bilinçli olmamasının dersin işleyişini etkilediğini,

Ö-9 Ders saat süresini birinci kademe için oldukça yetersiz bulduğunu, 40 dakika nın Görsel Sanatlar dersi için yeterli bir süre olmadığını,

Ö-10 Ölçeklerin çok güzel hazırlandığını ancak 40 dakika içinde uygulanamadığını, bu yüzden daha basit hazırladığı ölçekleri kullandığını, öğrencilerin ve velilerin diğer dersleri önemsediklerini görsel sanatlar dersini gereksiz bulduklarını, çocuğum hep resim yapıyor diye şikayete gelen velilerin bulunduğunu,

Ö-13 Ölçme ve değerlendirme ölçeklerini olduğu şekliyle alıp kullanmanın uygun olduğunu düşünmediğini, kalabalık sınıflarda, az olan ders saatini de göz önünde bulundurarak bu tekniklerin zaman kaybı olduğunu düşündüğünü,

Ö-15 Ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin tam olarak yeterli olmadığını düşündüğünü,

Ö-16 Ders saatinin yetersizliğinin ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanabilirliğini güçleştirdiğini, zaman yeterli olduğunda uygulanabilir, geliştirilebilir, sınıf ve çevreye göre düzenlenebilir ölçekler olduğunu, uygun bir değerlendirme ölçeğinin her zaman olumlu sonuç vereceğinin düşündüğünü,

Ö-21 Ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersi için uygun olduğunu, ölçme ve değerlendirme ölçeklerini uygularken sorun yaşamadığını,

Ö-26 Belirlenen ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin Görsel Sanatlar dersinde uygulanabilirliğinin olmadığını, bu kriterlerin bizzat öğretmenlere sorularak belirlenmesi gerektiğini,

Ö-29 Uygulanabilirlik derecesinde gerekli açıklamaların yeteri kadar açık ve net olarak belirtilmediğini, tüm derslerin kılavuz kitaplarında gerekli olan günlük planların, ölçme ve değerlendirmeleri ve daha birçok konu özenli bir şekilde hazırlandığını fakat Görsel Sanatlar dersi için hazırlanan kılavuz kitaplardaki karmaşanın bir türlü çözülemediğini, her sene aynı kılavuz kitabın tarihinin değiştirilip gönderilmesinin bu yönde

çalışmaların ne kadar özensiz olduğunun göstergesi olduğunu, 1 ders saatinde yapılması istenen bu kadar çok çalışmanın nasıl başarıya ulaşacağını,

Ö-34 Müfredat programının içeriğine göre ders işlendiği zaman ölçme değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının gerektiğini fakat müfredat programı öğrencilerin araştırmaya ve daha sonra uygulamaya sunumlarını görsel olarak ortaya koymaları gerektiği yönünde olduğu için ders saati süresinin yetersiz olduğu, uygulamalı bir dersin 40 dakika ile sınırlı olması müfredat programında işlenen her konunun tam olarak işlenmesine ve öğrencilere bir takım davranışların (sınıf temizliği, derse hazırlık, konu değerlendirmesi) kazandırılmasını engellediğini, 40 dakika içinde konu sonlandırılmadığında, bir sonraki haftaya kadar öğrencilerin sabrının kalmadığını ve konulara gereken ilginin azaldığını,

Ö-35 Değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi gibi formların gruplara ayırmadan sınıfların kalabalık olduğu bir ortamda çok zor uygulanacağını, her öğrenci ve her çalışma için ayrı ayrı form tutmanın gereksiz bir kağıt israfı olduğunu,

Ö-36 Teorik olarak bunların uygulanmasının uygun ve yararlı gözüktüğünü, pratikte ise eğitim ve öğretim için gereksiz uygulamalar olduğunu, Eğitim ve öğretimin öğretmenin kapasitesine ve öğrencilerin seviyesine göre değiştiğini, uygulamaların ne kadar ayrıntılı ve kapsamlı olursa olsun ders saatinin, fiziki şartların, öğrencilerin maneviyatları ve psikolojik durumlarının sanata ve görsel sanatlar dersine ilgilerini ve ders verimini etkilediğini,

Ö-37 1 ders saati gibi kısa bir zaman ve zorunluluk karşısında kalabalık sınıflarda ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanabilirliğinin çok sağlıklı olmadığını düşündüğünü,

Ö-38 Kılavuz kitapta yer alan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanabilmesi ve etkinliklerinin uygulanabilmesi için ayrı ayrı bu ölçekleri kullanabilmemiz için öncelikle görsel sanatlar dersine ayrılan zamanın artırılması gerektiğini, öğrencilerin zekasını, yaratıcılıklarını ve yeteneğini ortaya çıkaran ve geliştiren bu derse tanınan sürenin artırılması ve ciddiye alınması gerektiğini,

Ö-42 Ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin çok fazla uygulamadığını, ders saatinin az olmasının ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanmasına fırsat vermediğini, ayrıca bu formların düzenli bir şekilde uygulandığında başarıyı düşürebileceğini düşündüğünü,

Ö-43 Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme ölçeklerini kendi hazırlamaları gerektiğini, köy şartlarında kılavuz kitaptaki ölçeklerin uygulanabilirliğinin olmadığını,

Ö-45 Sınıfların kalabalık olması ve ders saatinin yetersiz olması sebebi ile ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygulanamadığını,

Ö-46 Görsel sanatlar dersinin seçmeli olması ve değerlendirmeye tabi olmaması gerektiğini, sanat ve sanatsal düşüncenin değerlendirmesinin küçük yaşlarda zevkle çalışma, resme ilgi duyma, resmi sevme, üretme, hayal kurma, duygularını engelleyeceğini bu nedenle ölçme ve değerlendirmenin olmaması gerektiğini,

Ö-50 Görsel sanatlar dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin daha verimli hale getirilebileceğini, belirtmişlerdir.

3.1.4 Ölçme ve Değerlendirme Yaparken Karşılaşılan Temel Sorunlara Karşı Çözüm Önerileriniz Nelerdir? Açık Uçlu Sorusuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ö-3 Görsel Sanatlar dersi için bu kadar detaylı, uzun soruların bulunduğu bir ölçme değerlendirme yapmanın uygun olmadığını düşündüğünü,

Ö-7 Ders saatinin 2 saate çıkarılmasının dersin işleyişini daha iyi etkileyeceğini düşündüğünü, okul çevresinde konularla ilgili malzemelerin bulunabileceği yerlerin olmasının iyi olacağını,

Ö-9 Ders içinde yapılan her çalışmanın yapıldığı anda değerlendirilmesini, hemen değerlendirme yapılabilmesi için de ders saatinin uzun olması gerektiğini,

Ö-10 Öncelikle ders saatinin iki saate çıkarılmasını, çünkü ürün dosyaları değerlendirilirken 40 dakikada bazen 40 öğrenciden fazla öğrencinin değerlendirildiğini, çoğu zaman ertesi haftaya bırakıldığını fakat o zamanda değerlendirmenin çok nesnel olmadığını,

Ö-13 Derse ayrılan sürenin artırılması gerektiğini,

Ö-15 Ölçme ve değerlendirme yaparken uygulanan yöntemler her öğrenci için aynı olması gerektiğini her öğrencinin yeteneğinin ve öğrenme kapasitesinin birbirinden farklı olduğunu, değerlendirmenin her öğrenci için standart değil esnek olması gerektiğini,

Ö-16 Şekli ne olursa olsun ölçme ve değerlendirmeden yararlanabilmek için ders saatinin en az 2 saat olması gerektiğini, uygulamaya bile zaman bulamazken ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin uygun biçimde uygulanabilirliğinin yanılığdan öteye gitmeyeceğini,

Zaman sorunsalının ortadan kalktığı düşünülürse sınıf ve çevre şartlarını göz önünde bulunduran ve sanatsal bakış açısını geliştirebilen değerlendirme ölçeklerinin oluşturulabileceğini,

Ö-21 Ölçme ve değerlendirme ölçeğini okulumun koşulları ve öğrencilerin özelliklerine göre kılavuz kitaptaki ölçeklere paralel bir şekilde yeni bir ölçek düzenlenebileceğini,

Ö-26 Her öğrencinin farklı olduğunu, temel bir ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin 1 ders saati içinde tek tip formlarla uygulanabilir bulmadığını,

Ö-29 Ölçme ve değerlendirmede ilk sorunun ölçeklerin 1 ders saati içerisinde uygulanmasının çok zor olduğunu, temel sorunlardan bir tanesinin de artık derslerde teknolojinin kullanılmasının istenmesi ancak evrak işlerinde mutlaka doküman istendiğini,

Öneri olarak Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı çalışmalarda daha pratik daha olumlu sonuçlar verecek çalışmalar yapılmasının gerekli olduğunu düşündüğünü,

Ö-34 Öncelikle ders saatinin 40 dakikadan 80 dakikaya çıkarılması gerektiğini daha sonra ise her okulda bir atölyenin kurulması gerektiğini ve ölçme ve değerlendirme yapılırken öğrenci sayılarının sınıflarda az olması gerektiğini, müfredat programında verilen ölçme ve değerlendirmenin kalabalık sınıflarda uygulanamadığını, bu programın uygulanabilmesi için sınıf mevcudununun 10-15 öğrenciyi geçmemesi gerektiğini,

Ö-35 Tek bir değerlendirme ölçeğinin yeterli olacağını, her öğrencinin dosyasında ve öğretmenindeki değerlendirme ölçeğinin yeterli olması gerektiğini, öğrencinin yaptığı çalışmalarda kendini yeterince anlattığını, öğretmeninde bunu çalışmasına bakarak okuyabildiğini,

Ö-36 Ölçme değerlendirme yapılırken; ilginin mi, öğrencinin başarısını mı ders notunu yükselteceğini, sanatsal bir çalışmayı ele alırken matematiksel olarak ölçemeyeceğimizi, Ama bu kısa ders saati sonucunda çıkan abur cubur çalışmalara bakarak en azından çocuğun ilgisini ve sevgisini hissedebileceğimizi, bunu yanı sıra notunu yükseltmek için sürekli yeteneksiz çabaların neticesinde çıkan öğrenci çalışmalarının da temizlik, titizlik, konuya yaklaşım, el becerilerini kullanabilme gibi genel ölçme kriterleriyle değerlendirilebileceğini,

Ö-37 Atölye ortamının olması gerektiğini ve bu atölyelerde öğrencilerin yararlanabilecekleri her türlü materyalin hazır olması gerektiğini,

Görsel Sanatlar dersinin seçmeli olması gerektiğini,

Sınıf mevcutları 15 kişiyi geçmemesi gerektiğini,

Notla değerlendirmenin olmaması gerektiğini,

Ö-38 Değerlendirme formları ve ölçekleri, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listeleri esas alınarak yapılacak bir değerlendirmenin sağlıklı yapılabilmesi için öncelikli çözümün ders saatlerinin artırılması öğretmen ve öğrenciyeye yeterli sürenin verilmesi gerektiğini, bireysel ve toplumsal amaçlara, algısal, estetik ve teknik amaçların ve temel becerilerin öğrencilere kazandırılması için fiziki şartları uygun koşulların yeterli zaman ve mekanın sağlanması gerektiğini, okulun bulunduğu çevre koşullarının, öğrenci seviyelerinin, atölye olanaklarının dikkate alınarak ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin içeriğinde değişiklik yapılabilmesini

Ö-42 Belli ölçeklere bağlı kalmadan yapılabileceğini,

Ö-43 Derse ilişkin kılavuz kitabın yetersiz, kısıtlayıcı ve ölçekleri kullanmanın israf olduğunu düşündüğünü, en büyük sorunun kısıtlı ders saati olduğunu, konu anlatımı, uygulama ve değerlendirmenin bu süre içinde yapılamayacağını,

Ö-45 Ders saati süresinin haftalık 1 ders saatinden en az 3 ders saatine çıkarılması gerektiğini, sınıf mevcutlarının azaltılması, atölye ortamlarının kurulmasının, öğrencilerin ise kabiliyetlerine göre sınıflara ayrılması gerektiğini,

Ö-46 Daima gözetilmenin ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulmanın insanın resim yapma yeteneğini körelteceğini, keza öğrencilerin zamanla iyi not alma gerekçesiyle çalışmalarına hile katıp resimlerini başkalarına yaptırarak not alma çözümünü ürettiklerini, görsel sanatlar dersinin saat olarak artırılması gerektiğini, görsel sanatlar dersinin seçmeli ders olması ve müfredatın öğretmen tarafından uygulanmasına bırakılması gerektiğini, aksi takdirde menfi davranan öğrenci sayısının gün geçtikçe artacağını ve dersin kalitesinin düşeceğini,

Ö-50 Ders saatinin yetersizliği sebebi ile çalışmaların yarım kaldığını ve çalışmaların deforme olduğunu, belirtmişlerdir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde Samsun merkez ve ilçelerinde resmi ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlere uygulanan, anket ve açık uçlu sorulardan elde edilen verilerin analizi sonucunda; Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliğinin tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışmada öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular değerlendirilerek elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler aşağıda belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı kararla belirlediği yeni müfredata göre yayınlanmış olan görsel sanatlar kılavuz kitabında yer alan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin özüne bağlı kalınarak yapılan bir ölçme ve değerlendirmenin birçok öğretmen tarafından uygulanmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, büyük bir çoğunluğunun zaman yetersizliği sebebi ile formları kullanamadıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, bir çoğunun öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alma durumlarında süreklilik olmadığı görülmüştür.

Samsun merkez, ilçeleri ve köylerinde resmi ilköğretim okullarında çalışan görsel sanatlar öğretmenlerine uygulanan anketten elde edilen diğer önemli bilgi, okullardaki görsel sanatlar dersinde ölçme ve değerlendirmenin eğitimin her aşamasında değil genel olarak dönem sonlarında yapıldığı belirlenmiştir.

Çalışmada anketin açık uçlu soruları ile ilgili bölümünde, öğretmenlerin görsel sanatlar dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme ölçeklerini işlevsel bulmadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun tek bir ölçek kullandığı, bazı öğretmenlerin ise hiçbir ölçme aracı kullanmadıkları saptanmıştır. Okullarda sınıfların

çok kalabalık olması ders saatinin 1 ders saati olması sebebiyle öğretmenlerin formları uygulamakta sıkıntı yaşadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin kılavuz kitaptaki ölçme ve değerlendirme formlarını daha işlevsel bulması için ayrıntıdan arındırılarak yenilenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin, formlara bağlı kalınarak yapılacak bir değerlendirmede öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kötü not alacağı görüşünde oldukları saptanmıştır. Ölçme değerlendirme formlarının uygulanması aşamasında çok fazla kağıt israfı olduğu ve bu formların uygulanabilmesi için ders saatinin en az 2 ders saatine çıkarılması gerektiği belirlenmiştir.

Görsel sanatlar dersinin uygulamalı bir ders olması ve kılavuz kitapta yer alan konuların büyük bir çoğunluğunun atölye ortamında işlenmesi gereken konular olduğu belirlenmiştir. Derslerin sınıflarda işlenmesinin çok zorluklar çıkardığı ders kalitesi ve verimini çok düşürdüğü saptanmıştır. Anketlerden çıkan sonuçlara göre, okulların bir çoğunda atölye ortamlarının olmadığı, olanların bir çoğunun ise bodrum katlarında olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerimizin birçoğunun öğrencilerinin çalışmalarını sergileyemediği araç ve gerecin olmadığı sınıf ortamında müfredattaki konuları işlemekte zorlandıkları belirlenmiştir.

4.2 ÖNERİLER

Ölçme ve değerlendirme ölçekleri, ders işleyişinin kalitesini ve öğrencilerin gelişim düzeyini belirlemek, eksikliklerini görüp önlemler alma açısından iyi bir yöntemdir. Görsel sanatlar dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin amacı, müfredatın içeriğinin daha verimli bir şekilde işlenmesi, öğretmen ve öğrenci için geri bildirim kaynağı olması bakımından önemlidir. Fakat iyi bir ölçme ve değerlendirme yapılabilmesi için yeterli zaman ve imkan sağlanmalıdır. Bu sebeple;

Ölçeklerin uygulanabilmesi için, haftalık ders saati 1 ders saatinden en az 2 ders saatine çıkartılarak öğrencilerin ölçme ve değerlendirme ölçekleriyle değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Sınıflar ikiye bölünerek öğretmen başına düşen öğrenci sayısının azalması ve öğrenciye ayrılacak zamanın artması sağlanarak, öğrencilerin bireysel özelliklerinin dikkate alınması sağlanabilir. Bu önlemler doğrultusunda, eğitimin her aşamasında not verilebilecek sağlıklı bir ölçme değerlendirme yapılması sağlanarak öğrencilerin genel durumuna göre not vermenin önüne geçilebilir.

Okul binalarının yapım aşamasında derslikler gibi atölyelerin de önemli olduğu belirtilip okulların bir katının sadece atöyelere ayrılması sağlanabilir.

Kılavuz kitaplar, diğer derslerdeki kılavuz kitaplar gibi daha ayrıntılı hazırlanabilir.

Kılavuz kitapların hazırlanması aşamasında birçok bölgeden farklı şartlarda görev yapan öğretmenlere danışılarak kılavuz kitaplar hazırlanabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı kararla belirlediği yeni müfredat programına göre hazırlanmış olan kılavuz kitaplar her sene ilk haliyle okullara dağıtılmaktadır. Kılavuz kitaplar her sene yeniden düzenlenerek değişik konulara yer verilebilir.

Görsel sanatlar öğretmenleri hizmet içi eğitime alınarak, kılavuz kitaptaki ölçme ve değerlendirme ölçekleri ve derslerde uygulanabilecek farklı çalışmalar hakkında bilgilendirilebilir.

EK :1

ANKET

Değerli Meslektaşım;

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitimi Anabilim dalında Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER yönetiminde hazırladığım “ **Milli Eğitim Bakanlığının Belirlediği Ölçme ve Değerlendirme Ölçeklerinin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanabilirliği** ” konulu tez çalışması için siz değerli öğretmenlerimizin görüşlerine ihtiyaç duymaktayım.

Anket çalışması için vereceğiniz her bilgi benim için çok değerli olup; tez çalışmamın değeri ve başarısı tümüyle sizin iten katılımınıza bağlıdır.

Lütfen soruları yanıtlamadan önce soru ve seçenekleri dikkatlice okuyunuz. İsminiz ve size ait özel bilgiler kesinlikle açıklanmayacaktır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla

Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER
Danışman

Eda DEMİRCİ UNCU

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Adı-Soyadı:

Görev Yaptığı Okul:

KİŞİSEL BİLGİLER ve ANKET SORULARI

BÖLÜM I					
	Her zaman	Çoğu zaman	Ara sıra	Çok seyrek	Hiç bir zaman
1- Öğrencileri görsel sanatlar dersine karşı ilgili bulurum.	()	()	()	()	()
2- Görsel sanatlar dersinin haftada 1 ders olmasını yeterli bulurum.	()	()	()	()	()
3- Görsel sanatlar atölyesini yeterli bulurum.	()	()	()	()	()
4- Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını işlevsel ve doğru bulurum.	()	()	()	()	()
5- Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını sıklıkla kullanırım.	()	()	()	()	()
6-Görsel Sanatlar dersi kılavuz kitabında bulunan ölçme ve değerlendirme formlarını uygulanabilir bulurum.	()	()	()	()	()
7-Ölçme ve değerlendirme yaparken öğrencilerin bireysel özelliklerini (yaş, cinsiyet, ilgi, yetenek v.b) dikkate alırım.	()	()	()	()	()
8- Sadece dönem sonlarında değil, öğretimin her aşamasında ölçme ve değerlendirme yaparım.	()	()	()	()	()
9- Ölçme ve değerlendirme sonuçlarından öğrenciyi haberdar ederim.	()	()	()	()	()
10- Hiç bir ölçme ve değerlendirme aracı kullanmadan, öğrencinin genel durumuna göre not veririm.	()	()	()	()	()

1. Cinsiyetiniz?

[] Bayan

[] Bay

2. Yaşınız?

20-25

26-30

31-40

41 ve daha yukarısı

3. Hizmet süreniz?

0-5 yıl arası

6-10 yıl arası

11-20 yıl arası

21 yıl ve daha yukarısı

4. Mezun olduğunuz lisans programı?

Eğitim Enstitüsü

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi

Yüksek Öğretmen Okulu

Diğer

5. Varsa mezun olduğunuz lisansüstü programı?

Yüksek Lisans

Sanatta Yeterlilik

Doktora

Yok

6. Son beş yıldır hiç sergi açtınız mı?

Kişisel sergi açtım

Karma sergi (sergilere) katıldım

Sergi hazırlıklarım var

Sergi açmadım

7. Sanatla ilgili takip ettiğiniz süreli yayınlar var mı?

Var

Yok

8. Haftada kaç saat görsel sanatlar dersine giriyorsunuz?

5-10 saat

11-15 saat

16-20 saat

21-30 saat

30 ve üzeri

9. Sınıf mevcudunuz ortalama ne kadardır?

20 ve daha az

21-30

31-40

41-50

51 ve yukarısı

10. Görsel sanatlar dersi için haftalık 1 ders saati yeterli midir?

Yeterli

Yetersiz

Çok yetersiz

11. Okulunuzda öğrencilerinizle verimli ders işleyebileceğiniz atölye ortamınız var mı?

Görsel sanatlar atölyemiz var.

Görsel sanatlar atölyemiz yok.

Görsel sanatlar atölyemiz var ama yeterli değil.

12. Öğrencilerinizin resimlerini uluslararası ve ulusal resim yarışmalarına gönderiyor musunuz?

Sürekli gönderiyorum

- Birkaç defa göndermişim
- Göndermiyorum
- Katılım olmadığı için göndermiyorum

13.Öğrencilerinizin uluslararası ve ulusal resim yarışmalarına katılmalarını yararlı buluyor musunuz?

- Kesinlikle yararlı buluyorum
- Kısmen buluyorum
- Kesinlikle yararlı bulmuyorum
- Kısmen bulmuyorum

14.Öğrencilerimin uluslararası ve ulusal resim yarışmalarına katılmalarını yararlı bulmuyorum çünkü ;

- objektif değerlendirildiklerini düşünmüyorum
- kazanamadıkları zaman hayal kırıklığı yaşadıklarını düşünüyorum
- ödüllerin teşvik edici olmadığını düşünüyorum
- Hepsi

15.Öğrencilerimin uluslararası ve ulusal resim yarışmalarına katılmalarını yararlı buluyorum çünkü;

- öğrencilerin sanata olan ilgisini artırdığını düşünüyorum
- öğrencilerin kendilerine güvenini artırdığını düşünüyorum
- yaratıcılıklarını güdülediğini düşünüyorum
- Hepsi

16.Öğrenci çalışmalarını sergiliyor musunuz?

- Sergiliyoruz
- Sergilemiyoruz
- Okul panolarında sergiliyoruz
- Okulda sergi açıyoruz
- Okul dışında bir alanda sergi açıyoruz

17. Görsel sanatlar dersi kılavuz kitabını kullanıyor musunuz?

- Kullanıyorum
- Kullanmıyorum
- Nadiren kullanıyorum
- Sık sık kullanıyorum
- Yetersiz ve eksik bulduğum için kullanmıyorum

18. Kılavuz kitabı yetersiz ve eksik buluyorsanız eksik bulduğunuz yönlerini önem sırasına göre kutucuklara numaralandırınız.

- Ders planı örneklerini az olması
- Her etkinlikle ilgili örnek çalışmaların olmaması
- Ölçme ve değerlendirme formlarının kullanışsızlığı
- Haftalık ders saatinin azlığının düşünülmeden hazırlanması
- Hiçbiri

19. Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerilerini geliştirmek için hazırlanmış olan öz değerlendirme formunu öğrencilerinize uygulamakta mısınız?

- Uygulatıyorum
- Uygulatmıyorum
- Zaman yetmediği için uygulamıyorum
- Kendi hazırlamış olduğum öz değerlendirme formunu uygulamaktayım

20. Grup çalışmalarında öğrencilerinize görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan grup değerlendirme formunu uygulamakta mısınız?

- Uygulatıyorum
- Uygulatmıyorum
- Zaman yetmediği için uygulamıyorum
- Kendi hazırlamış olduğum formu uygulamaktayım

21. Proje ödevlerini değerlendirirken görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan proje ödevine yönelik dereceli puanlama anahtarı I veya proje ödevine yönelik derecelendirme ölçeği II' yi kullanmakta mısınız?

Kullanıyorum

Kendi hazırlamış olduğum formu kullanıyorum

Hiçbir formu kullanmıyorum

22. Öğretmen kılavuz kitabında yer alan ürün dosyasına yönelik dereceli puanlama anahtarını kullanıyor musunuz?

Kullanıyorum

Kullanıyorum fakat dereceli puanlama anahtarı kullanmıyorum

Öğrencilerime ürün dosyası kullandırtmıyorum

23. Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan gözlem formunu kullanıyor musunuz?

Kullanıyorum

Kullanmıyorum

Kendi oluşturduğum gözlem formunu kullanıyorum

Yeterli zaman olmadığı için hiçbir gözlem formu kullanmıyorum

24. Görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabında yer alan kontrol listesini kullanıyor musunuz?

Kullanıyorum

Kendi oluşturduğum kontrol listesini kullanıyorum

Hiçbir kontrol listesi kullanmıyorum

25. Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi formlarının uygulanmasını gerekli buluyor musunuz?

Gerekli buluyorum

Çok gerekli buluyorum

Gereksiz buluyorum

Çok gereksiz buluyorum

Hiçbir fikrim yok

26.Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin karne notları dikkate alındığında başarı oranı nedir?

% 25'den az

% 25-50 arası

% 50-75 arası

% 75-99 arası

% 100

27. Kılavuz kitapta yer alan değerlendirme formları, değerlendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi esas alınarak yapılacak bir değerlendirmede;

Öğrencilerin ancak % 25 ya da daha azı başarılı olabilir.

Başarı oranı % 25-50 arasında değişir.

Başarı oranı % 50-75 arasında değişir.

Başarı oranı %75-99 arasında değişir.

Başarı oranı % 100 olur.

28. Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği ölçme ve değerlendirme ölçeklerinin görsel sanatlar dersinde uygulanabilirliği konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

.....
.....

29.Ölçme ve değerlendirme yaparken karşılaşılan temel sorunlara karşı çözüm önerileriniz nelerdir?

.....
.....

EK:2

Öz Değerlendirme Formu Örneği

Adı ve Soyadı :

Sınıfı :

Etkinliğin Adı :

Açıklama: Aşağıda görsel tasarım sürecine yönelik öz değerlendirme formu verilmiştir. Çalışmalarınız boyunca aşağıdaki ölçütlerin gerçekleştirilme seviyesini ölçütün karşısına “ X ” koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	Evet	Kısmen	Hayır
1.Çalışmanın hazırlık ve uygulama aşamasında diğer sanat dallarının çeşitli ürünlerinde yararlandım.			
2.Çalışmamda neler yapacağımı zihnimde canlandırıyorum.			
3.Zihnimde canlandırdıklarımı görselleştiririm.			
4.Verilen konuya uygun kompozisyon oluşturdum.			
5.Zihnimde canlandırdıklarımı görselleştirmekten mutluluk duydum.			

Grup Değerlendirme Formu Örneği

Grup Adı :

Grup Üyeleri :

Etkinlik Adı :

Sınıf :

Aşağıdaki ölçütlerin öğrenciler tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini, ölçütün karşısına “ ” koyarak işaretleyiniz.

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	Evet	Kısmen	Hayır
1.Çalışmaya grubun tüm üyeleri katıldık.			
2.Birbirimizin düşüncelerini hoşgörüyle dinledik.			
3.Görüşlerimizi özgürce ifade ettik.			
4.Bu çalışmayla hedeflerimizi gerçekleştirdik.			
5.Çalışmalarımız sırasında birbirimizi cesaretlendirdik.			
6.Karşılaştığımız güçlükleri tartışarak aştık.			
7.Karşılaştığımız sorunlarda yaratıcılığımızı.			

Proje Ödevine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı I

Grup Adı :

Sınıfı :

Açıklama : Aşağıdaki dereceli puanlama anahtarı, yaptığımız çalışmayı değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu anahtar, aynı zamanda çalışmanızı yürütürken hangi ölçütlere dikkat edeceğiniz konusunda size bilgi vermektedir.

ÖLÇÜTLER	DERECELER		
	Çok İyi(5)	Orta(3)	Yetersiz(1)
Görevlerin zamanında tamamlanması	Görev belirtilen sürede tamamlandı.	Görev belirtilen süreyi aşarak tamamlandı.	Görev belirtilen sürede tamamlanmadı.
Diğer gruplarla iş birliğinin yapılması	Tüm gruplarla iş birliği yapıldı.	Gruplarla iş birliği kısmen sağlandı.	Grupla iş birliğinde yetersiz kalındı.
Görevlerin nitelikli yapılması	Görevler istenilen nitelikte yapıldı.	Görevlerden bazıları istenilen nitelikte yapıldı.	Görevlerin hiç biri istenilen nitelikte yapılmadı.
Projenin benimsenmesi	Grup üyelerinin tümü projeyi benimsedi.	Grup üyelerinin bir kısmı projeyi benimsedi.	Grup üyelerinin hiç biri projeyi benimsemedi.
Projenin öğrenci başarısına katkısı	Önceki öğrenmelerini yeni durumda (projede) kullandı.	Önceki öğrenmelerini yeni duruma (projede) kısmen transfer edebildi.	Önceki öğrenmelerini yeni durumda (projede) kullanamadı.
TOPLAM			
GENEL TOPLAM			

Proje Ödevine Yönelik Derecelendirme Ölçeği II

Öğrencinin Adı ve Soyadı :

Sınıfı :

Açıklama : Aşağıdaki derecelendirme ölçeği, yaptığınız çalışmayı değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu ölçek aynı zamanda çalışmanızı yürütürken hangi ölçütlere dikkat edeceğiniz konusunda size bilgi vermektedir. Ölçekteki ilgili bölüme “x “ koyarak değerlendirmeyi tamamlayınız.

ÖLÇÜTLER	DERECELER				
	Çok İyi (5)	İyi (4)	Orta (3)	Geliştirilebilir (2)	Başarısız (1)
1.Dosya düzeni ve tasarımı					
2.Projeyi anlama ve benimseme					
3.Özgünlük					
4.Anlam bütünlüğü					
5.Ürün niteliği					
TOPLAM					
GENEL TOPLAM					

Ürün Dosyasına Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Örneği

Performans Düzeyi / Boyutlar	4 (Örnek olacak nitelikte)	3 (Yeterli)	2 (Kabul Edilebilir)	1 (Geliştirilmeli)
İçerik	Ürün dosyası, tüm gerekli materyalleri içeriyor	Ürün dosyası, gerekli materyallerin büyük çoğunluğunu içeriyor.		
Dosyada bulunanların özelliği				
Düzenleme				
Kişisel yansıma				
Ürün dosyasının bir bütün olarak etkinliği				
TOPLAM				
GENEL TOPLAM				

Gözlem Formu Örneği

Öğrencinin

Adı ve Soyadı :

Sınıfı :

Açıklama: Aşağıdaki ölçütlerin gerçekleştirilme seviyesini ölçütün karşısına “x” koyarak işaretleyiniz.

Öğrencinin Adı ve Soyadı:						
ÖLÇÜTLER	Tarih:			Tarih:		
	Her Zaman	Ara Sıra	Hiçbir Zaman	Her Zaman	Ara Sıra	Hiçbir Zaman
1.Tartışmalara katılır.						
2.Derse istekle katılır.						
3.Görsel sanat çalışmalarını yoluyla kendini ifade eder.						
4.Sanatçıların, kendisinin ve diğer öğrencilerin çalışmalarını inceler.						
5.Arkadaşlarının çalışmalarına saygı duyar						
6.Görsel sanat çalışmalarında karşılaştığı sorunlara özgün çözümler üretir.						
7.Görsel sanatlar ile diğer sanat dalları arasında bağlantılar kurar.						
8.Amacına uygun malzeme seçer ve kullanır.						
9.Görsel çalışmalarında malzemeye anlam kazandırır.						

Kontrol Listesi Örneği

Açıklama: Aşağıdaki ölçütlerin öğrenci tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini, ölçütün karşısında bulunan yere “x “ koyarak işaretleyiniz.

Öğrencinin Adı ve Soyadı:				
ÖLÇÜTLER	Tarih:		Tarih:	
	1.Kontrol		2.Kontrol	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
1.Derse ön hazırlık yaparak geldi.				
2.Konuya uygun malzemeleri getirdi.				
3.Malzemeyi konuya uygun olarak getirdi.				
4.Farklı yöntem ve teknikler denedi.				
5.Temiz ve düzenli çalıştı.				
6.Malzemeleri israf etmedi.				
7.Konuya uygun ürün çıkardı.				
8.Ürünü sergilemeye hazır hale getirdi.				
9.İş bitiminde ortamı temiz ve düzenli bıraktı.				

KAYNAKÇA

AKYILDIZ, Mehmet, İlköğretim Okullarında (9-12 Yaş) Görsel Sanatlar Dersi Kapsamında Renk Bilgisi'nin Kavratılmasındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2006.

ARNHEİM, Rudolf, **Görsel Düşünme**, Metis Yayıncılık, İstanbul, 2007.

ARTUT, Kazım, **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Ütopya Yayınları, Ankara, 2009.

ATALAYER, Faruk, **Temel Sanat Öğeleri**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1994.

ATILGAN, Hakan, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2007.

AYAYDIN, Abdullah ve Diğerleri, **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Eğitimi**, Pegem A Yayıncılık, 2009.

BALCI, A, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**, Pegem A Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara, 2005.

BAŞ, Şenay, Yeni Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Tespit Edilmesi, **Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2006.

BAYRAK, Reyhan, Ölçme ve Değerlendirmenin Öğrenmeye Etkisi, **Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2007.

BEYDİLLİ, Elif, Tuba, **Mutlak Değerlendirme**

(www.egitim.aku.edu.tr/etbeydilli.ppt) (Erişim Tarihi 09.09.2012)

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş, **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Pegem A Yayıncılık, 4.baskı, Ankara, 2004.

DEMİREL, Özcan, **Öğretme Sanatı**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2004.

EKİZ, Durmuş, **Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2003.

EMİR, Serap, **Ölçme ve Değerlendirme Temel Kavramlar**, 2010.

(www.cihangoc.com/silaytlar/olcme_ve_degerlendirme) (Erişim Tarihi 03.03.2012)

ERDEM ÖZBAŞ, Hülya, Ulusal ve Uluslararası Düzenlenen Çocuk Resim Yarışmalarının Sanat Eğitimindeki Yeri ve Önemi, **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Mesleki Resim-Eğitimi Anabilim Dalı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

ERDEN, Münire, **Eğitimde Program Değerlendirme**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 1993.

İLGAR, Şengü, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, 2012.

(<http://egitimdeyapilanma.istanbul.edu.tr/sayfa.php?s=sunumlar>) (Erişim Tarihi 12.02.12)

İŞMAN, Aytekin, **Ölçme ve Değerlendirme**, Değişim Yayınları, Adapazarı, 2001.

KAPTAN, Saim, **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, 11.baskı, Bilim Kitap Ltd. Şti. Ankara, 1998.

KAHRAMAN, Derya Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri ve Çözüm Önerileri, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2007.

KARASAR, Niyazi, **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Nobel Yayınevi, Ankara, 2006.

KARATAŞ, Turan, **Edebiyat Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2004.

KARAGÖZOĞLU, Galip, **Yüksek Öğrenime Geçişte Öğretmenlik Mesleğine Yönelme**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ankara, 1987.

KEHNEMUYİ, Zerrin, **Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1995.

KOÇ, Gürcü, **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, Pegem Yayınları, 2006.

KUTLU, Ömer, **Cumhuriyetin 80. Yılında Ölçme ve Değerlendirme**, Milli Eğitim Dergisi, Sayı160, 2003.

KÜÇÜKAHMET, Leyla, **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, Nobel Yayınları, Ankara, 2004.

KIRIŞOĞLU, Olcay, **Sanatta Eğitim, Görmek, Anlamak, Yaratmak**, 1. Basım, Demircioğlu Matbaacılık, Ankara, 1991.

LIVINGSTON, Robert, **Eğitimde Geleceğe Bakış**, Çeviren: Turhan OĞUZKAN, Ankara, Milli Eğitim Basım Evi, 1969.

MAMUR, Nuray, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı 28, 2009. (pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=231) (Erişim Tarihi 12.01.2012)

MEB, **Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı**, 2006.

(<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx/?width=900>) (Erişim Tarihi 18.06.2011)

MEB, **Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı**, 2009.

MEB, Talim Terbiye Başkanlığı, **Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara, 1991.

ÖZDEN, Yüksel, **Öğrenme Öğretme** Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2009.

ÖZSOY, Vedat, **Resim (Sanat) Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri**, Ders Notları. Ankara, 2003.

ÖZSOY, Vedat, **Resim-İş Eğitimi ile İlgili Raporun Düşündürdükleri**, Eğitim Dergisi(4), 1993.

PEKMEZCİ, Hasan, **Eğitim-Sanat Eğitimi- Nitelikli İnsan Eğitimi**, Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu. Gazi Üniversitesi İletişim Matbaası, Ankara, 2002.

SAN, İnci, **Sanat Eğitimi Kuramları**, Ütopya Yayınları, Ankara, 2010.

SÖZEN, Metin, TANYELİ, Uğur, **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, Remzi Kitap Evi, İstanbul, 1999.

TEKİN, Halil, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Yargı Yayınları, Ankara, 1993.

TEKİNDAL, Satılmış, **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri**, Evrim Yayın Evi, Kocaeli, 2002.

TEMEL, Ali, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Maltepe Üniversitesi, 2010.

(www.cihangoc.com/silaytlar/olcme_ve_degerlendirme/2-EOD.kitap.doc) (Erişim Tarihi 12.02.2011)

TURGUT, Fuat, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, 10. Baskı, Tıpkı Basım, Ankara, 1997.

TURGUT, Fuat, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**, 2. Baskı, Tıpkı Basım, Ankara, 1983.

TÜRKDOĞAN, Galip, **Sanat Eğitimi Yöntemleri**, Ankara, 1984.

ÜNVER, Erdem, **Sanat Eğitimi**, Nobel Yayınları, Ankara, 2002.

YEŞİLYURT, Lütfiye Ekin, İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının İşlenişinde Karşılaşılan Temel Sorunlar, **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 2009.

YILDIRIM, Cemal, **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, ÖSYM Eğitim Yayınları 7 Ankara, 1983.

(http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat_e%C4%9Fitimi) (Erişim Tarihi 07.08.2012).

YILMAZ, Melek, **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2009.